

Berap I 2026

Raad: 25 juni 2026
Dossiernr.: 115189

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	4
2 Samenvatting.....	6
Verzameltabel begrotingswijzigingen	6
3 Ontwikkelingen.....	8
4 Programma's	9
Programma 1 Bestuur en Ondersteuning.....	9
Programma 2 Veiligheid	16
Programma 3 Verkeer, Vervoer en Waterstaat.....	21
Programma 4 Economie	26
Programma 5 Onderwijs.....	29
Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie	35
Programma 7 Sociaal Domein	45
Programma 8 Volksgezondheid en Milieu	59
Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing.....	69
Algemene Dekkingsmiddelen	73
5 Investerings.....	82
6 Rechtmatigheid	87
7 Reserves	88
Algemene Reserve.....	88
Overige reserves.....	89
8 Ruimte in de begroting.....	91
Wijziging op programmaniveau.....	92

1 Inleiding

Met deze bestuursrapportage (Berap I) informeren wij u over de realisatie van de programmabegroting 2026 over nagenoeg de eerste vier maanden van dit jaar.

Conform artikel 6 van de Financiële verordening gaan wij in de Berap in op de afwijkingen ten opzichte van de begroting voor wat betreft:

- A. de realisatie van de beleidsvoornemens en;
- B. de lasten en baten per programma en investeringen als deze groter zijn dan € 100.000.

De drie w-vragen komen terug: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen, wat mag het kosten? In de lijn met de jaarstukken (het betreft verantwoording) zijn de vragen als volgt: wat wilden we bereiken, wat hebben we daarvoor gedaan, wat zijn de financiële afwijkingen?

Er wordt gerapporteerd over alle voorgenomen acties uit de programmabegroting onder "wat hebben we daarvoor gedaan". "Geen afwijkingen" betekent dat de actie volgens planning verloopt.

Stoplichtmethode

In deze Berap is de beleidsverantwoording gevisualiseerd met "stoplichten". Er zijn 4 opties:

een groen bolletje met een vinkje: gereed

een groen bolletje: volgens planning dan wel is in uitvoering

een geel bolletje met een uitroepteken: gering buiten de planning (maar nog niet zorgwekkend)

een rood bolletje met een kruis erin: buiten planning (significante afwijkingen).

Bij de gele en rode stoplichten is de afwijking toegelicht.

Om de weergave van de beleidsverantwoording zo bondig mogelijk te kunnen presenteren is een liggend afdrukstand gekozen.

Financiële afwijkingen

Onder "Financiële afwijkingen" zijn de voorgestelde wijzigingen van de geautoriseerde budgetten opgenomen en toegelicht. Bij "Voortgang incidentele budgetten" worden de incidentele budgetten groter dan € 100.000 gevolgd. Het laatste hoofdstuk van deze Berap gaat in op de ruimte in de begroting.

Begrotingswijziging

Voor de afwijkingen groter dan € 100.000 per programma doen wij conform de Financiële verordening voorstellen om de begroting aan te passen. Indien nodig en/of wenselijk nemen we ook kleinere afwijkingen mee in deze begrotingswijziging.

In verband met de aanscherping van het begrip begrotingsrechtmatigheid door de wetgever stellen wij vaker dan voorheen bijstelling van budgetten voor. In het verleden waren lasten die gecompenseerd worden door direct gerelateerde baten niet onrechtmatig. Met ingang van de rechtmatigheidsverantwoording zijn deze overschrijdingen nog steeds acceptabel, maar dienen ze expliciet gerapporteerd te worden in de jaarrekening. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen worden deze lasten en baten alsnog in de begroting opgenomen hoewel het geen effect op het resultaat heeft. Deze zijn voor zover mogelijk in deze Berap I opgenomen, maar zullen vooral in de Berap II tot uitdrukking komen.

In hoofdstuk 2 Samenvatting staan de voorgestelde aanpassingen van de begroting. Per onderwerp is een toelichting opgenomen in hoofdstuk 4 Programma's. Daarbij wordt verwezen naar de nummers uit de verzameltabellen. Waar geen specifieke dekking is aangegeven worden de budgettaire effecten ten laste of ten gunste van de incidentele middelen gebracht. De reguliere begrotingswijziging eindigt met een positief saldo van € 596.475. Het incidentele saldo ad € 600.790 komt ten gunste van de post onvoorzien eenmalig, het structurele saldo ad - € 4.315 komt ten laste van de post onvoorzien structureel.

Leeswijzer

In de gepresenteerde tabellen betekent een negatief getal een nadeel en een positief getal een voordeel op de exploitatie:

- lagere baten is een nadeel dus een -.
- hogere baten is een voordeel dus een +.
- hogere lasten is een nadeel is een -.
- lagere lasten is een voordeel is een +.

2 Samenvatting

Hierna volgt de verzameltabel van de begrotingswijzigingen. De reguliere begrotingswijziging eindigt met een positief saldo van € 596.475. Het incidentele saldo ad € 600.790 komt ten gunste van de post onvoorzien eenmalig, het structurele saldo ad - € 4.315 komt ten laste van de post onvoorzien structureel.

Verzameltabel begrotingswijzigingen

Bedragen x € 1

Programma	Nr.		I/S	Lasten	Baten
1- Bestuur en Ondersteuning	1	CCD apparaat burgerzaken	I	-12.000	
	2	Inhuur griffie	I	-70.125	
2- Veiligheid	3	Externe en interne WPG audit	I	-20.000	
3- Verkeer, Vervoer en Waterstaat	4	Gladheidsbestrijding	I	-100.000	
	5	Onkruidbestrijding op verharding	I	-30.000	
	6	Winterschade wegen	I	-150.000	
5- Onderwijs	7	Gereserveerde middelen overhevelen naar bestemmingsreserve IHP	I	696.799	
6- Sport, Cultuur en Recreatie	8	Vergoeding frictiekosten voormalig zwembad Bloemketerp	I	-67.665	
7- Sociaal Domein	9	Veranderproces sociaal domein	I	-115.000	
9- Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	10	Woonrijp maken woningbouwlocatie Winsemitusstrjitte Minnertsga	I	-100.000	
	11	Woonrijp maken woningbouwlocatie Fugellân Dronryp	I	-160.000	
Algemene Dekkingsmiddelen	12	Dividend BNG	I		-44.500
	13	Rente kort geld	I	400.000	
	14	Toevoeging bestemmingsreserve IHP	I	-696.799	
	15	Vrijval deel reserve Noodfonds energiemaatregelen en impuls cultuurveld naar AR	I	-221.113	221.113
	16	Funcitewaardering organisatie - ten laste van onvoorzien structureel	S	-4.315	
		Mutaties onvoorzien met bestemming:			
		- naar taakveld (structureel)	S	-47.532	47.532
		- naar taakveld (incidenteel)	I	-1.990.314	1.990.314
		- vrijval tgv onvoorzien eenmalig	I		12.158

7

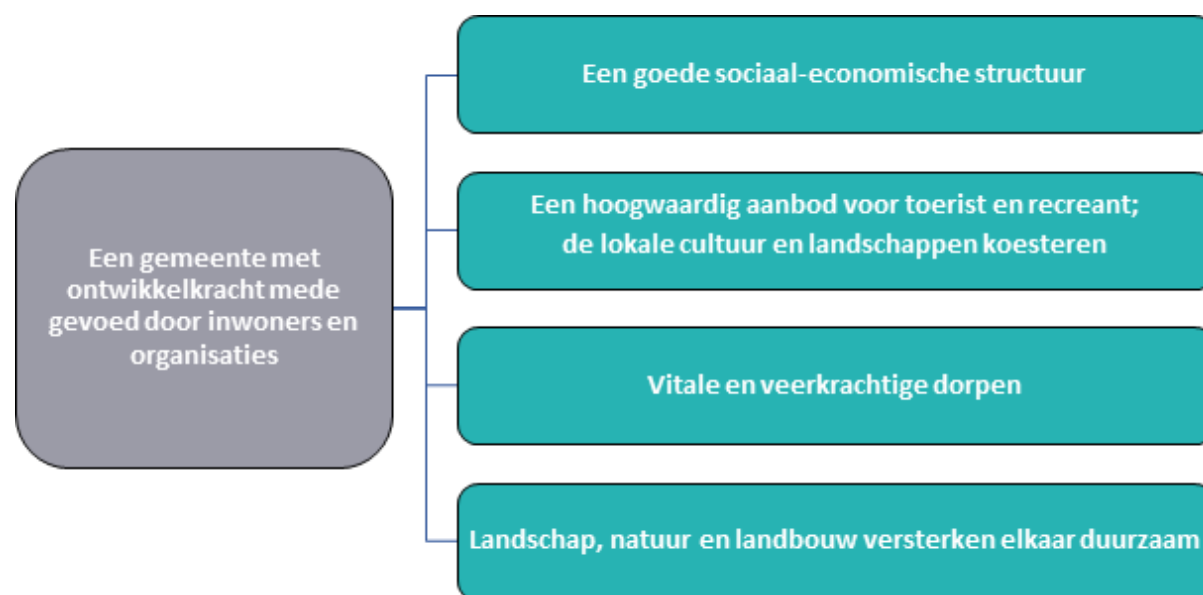
3 Ontwikkelingen

Niet van toepassing.

4 Programma's

Programma 1 Bestuur en Ondersteuning

Programma Ontwikkelperspectief
Wat willen we bereiken?

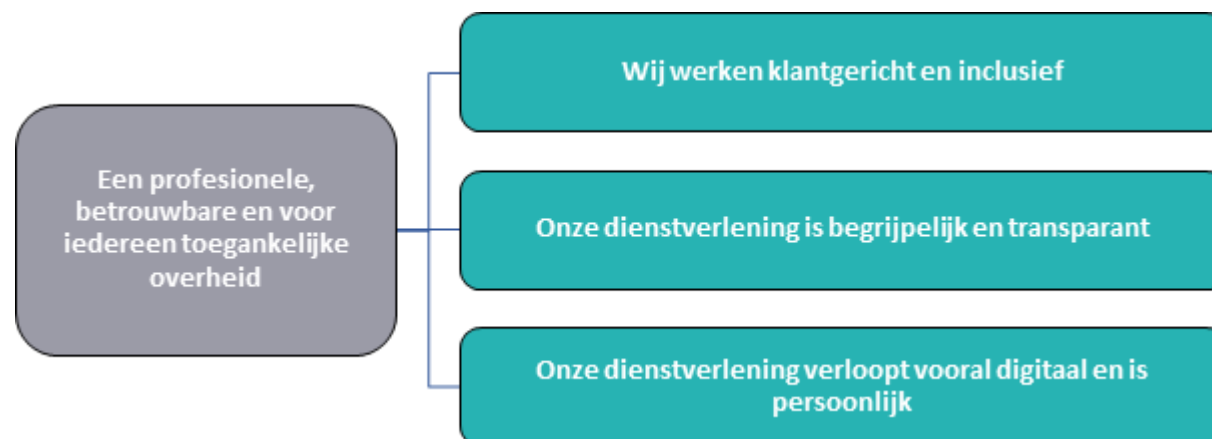

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Een goede sociaal-economische structuur	Toelichting
		Kennismakelaars aanstellen voor ondernemers en onderwijs om projectpartners te vinden.	
		Innovatietafels starten voor ondernemers met creatieve ideeën.	
		Een ondernemers- en mentorprogramma voor het faciliteren van ondernemers met kennis.	
		Een platform agrifoodhub voor samenwerking en innovatie, waaronder het versterken van de korte keten in de regio voor lokale producten.	
		Een platform maritieme hub voor samenwerking en innovatie.	
		Bedrijventerreinen aantrekkelijker en toekomstbestendig te maken.	
		Regiomarketing en behoefteonderzoek.	
		Het project leren en werken in eigen regio.	
		Project afbouw arbeidsmarkt om kennis van oudere werknemers te benutten voor jongeren.	
		Werkcarrousel per sector waarbij we potentiële werknemers koppelen aan bedrijven.	
		Een verbeterplan arbeidsmigranten als intermediair voor shortstay huisvesting.	
		Inzetten op behoud talenten door instroom in hoger onderwijs te vergroten.	
		Het professionaliseren van de toeristische regiomarketing en het vergroten van de samenwerking in de toeristische sector.	

Status Berap I	Status Berap II	Een hoogwaardig aanbod voor toerist en recreant; de lokale cultuur en landschappen koesteren	Toelichting
		Samen met andere betrokken stakeholders een bijdrage te leveren aan het promoten van de Wereld Erfgoederen Planetarium en Waddenzee en daarbij de verbinding met andere culturele hotspots op te zoeken	
		Het realiseren van voorzieningen die de beleefbaarheid van de Waddenzee vergroten.	
		Samenwerken in de verdere professionalisering van de Academie van Franeker.	
		Het uitwerken van het onderzoek over een bredere functie van het oude stadhuis van Franeker.	
		Onderzoeken of Franeker een 'tuinenstad' als cultureel en toeristische trekpleister kan worden.	
		Deelnemen aan Sense of Place (o.a. Dijk van een Wijf).	
Status Berap I	Status Berap II	Vitale en veerkrachtige dorpen	Toelichting
		Uitvoering geven aan Dorpsontwikkelingsmaatschappijen (DOM's) in vijf dorpen.	
		De leefbaarheid in dorpen en wijken versterken door middel van het Vitaliseringsfonds (vanuit de Regio Deal).	
		Het uitwerken van een regionaal overkoepelende mobiliteitsagenda met als doel het verbeteren van het mobiliteitsaanbod in Noardwest-Fryslân (vanuit de Regio Deal).	
		Het borgen van het belang van de buurt als gezonde en sociale leefomgeving (ontmoeten) en dit onderwerp op bovenregionale en strategische agenda's krijgen.	

		Het onderzoeken of en hoe we bijdragen aan het initiatief Bloeidorpen.	
Status Berap I	Status Berap II	'Landschap, natuur en landbouw versterken elkaar duurzaam	Toelichting
		Deelnemen aan Greidhoeke plus met focus op een natuurinclusief platteland.	
		Deelnemen aan een initiatief waarbij gemeentelijke groene reststromen beschikbaar worden gesteld voor toepassing in de agrarische sector.	
		Deelname aan een Friese samenwerking van overheden op het gebied van landbouw en landelijk gebied.	

Dienstverlening**Wat willen we bereiken?****Wat gaan wij daarvoor doen?**

Status Berap I	Status Berap II	Wij werken klantgericht en inclusief	Toelichting
✓		Verbeteringen doorvoeren vanuit het onderzoek telefonische bereikbaarheid om de bereikbaarheid voor inwoners en ondernemers te verbeteren.	
●		Brieven en andere teksten aan of voor inwoners en ondernemers toetsen op helder en makkelijk taalgebruik, en waar nodig herschrijven (het zogeheten B1 niveau).	
●		Continue aandacht voor taal/toegankelijkheid organiseren, bijv. interne training, informatiedeling of bijeenkomsten.	

Status Berap I	Status Berap II	Onze dienstverlening is begrijpelijk en transparant	Toelichting
		Het onderzoek naar een nieuwe participatietool is in afwachting van het nieuwe participatiebeleid.	Er is nog geen nieuw participatiebeleid vastgesteld.
		De uitkomsten van de verschillende klantreizen geven richting aan de verbeteringen van onze dienstverleningsprocessen, waarbij de ervaring van de inwoner leidend is. We zetten het instrument klantreizen structureel in.	
Status Berap I	Status Berap II	Onze dienstverlening verloopt vooral digitaal en is persoonlijk	Toelichting
		Doorontwikkeling van de digitale dienstverlening waarbij we toewerken naar een MijnWaadhoeke-pagina.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?1 CCD apparaat burgerzaken

De CCD (counter check digital) scanner die gebruikt wordt bij burgerzaken voor het scannen en controleren van ID en paspoort documenten moet vervangen worden in verband met het einde van de levensduur. De eenmalige kosten hiervoor bedragen € 12.000.

2 Inhuur griffie

In verband met langdurige afwezigheid bij de griffie is vervanging / inhuur noodzakelijk. Vooralsnog zijn de verwachte incidentele meerkosten voor 2026 € 70.125.

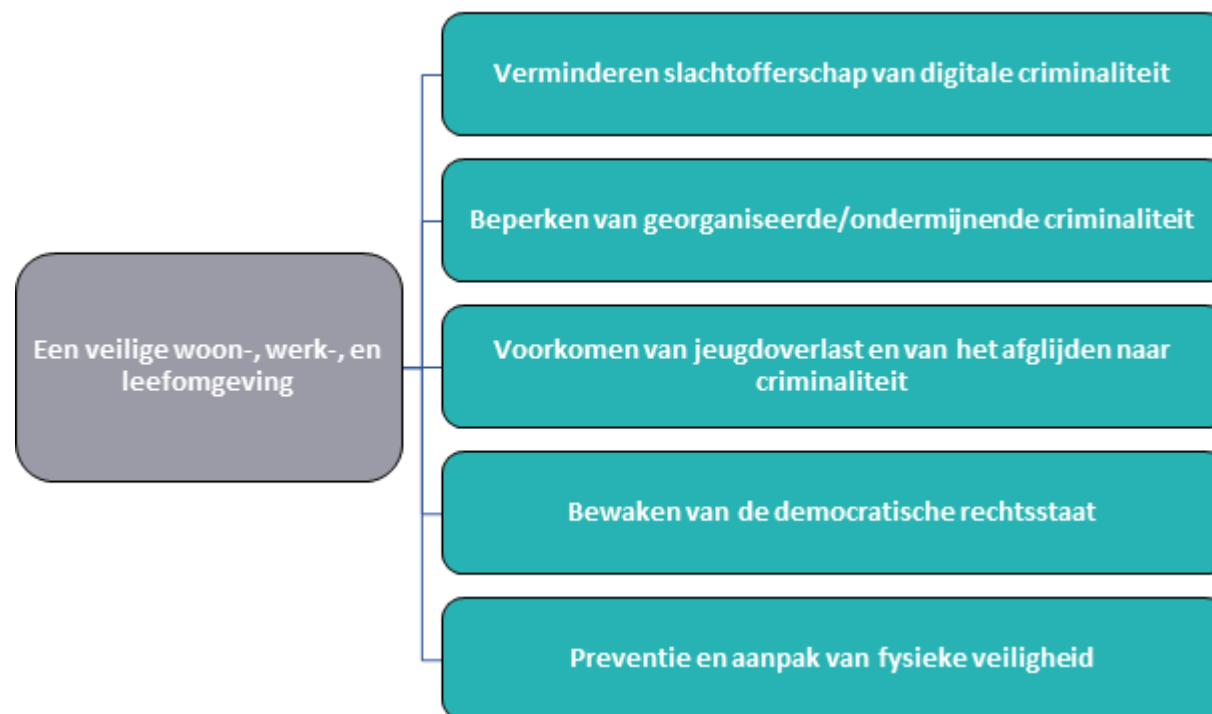
Voorstel begrotingswijziging			
Nr.	Onderwerp	I/S	Lasten Baten
1	CCD apparaat burgerzaken	I	-12.000
2	Inhuur griffie	I	-70.125

Voortgang incidentele budgetten

Niet van toepassing.

Programma 2 Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Verminderen slachtofferschap van digitale criminaliteit	Toelichting
		Inwoners weerbaarder maken en barrières opwerpen voor daders en dadergroepen.	

		Vervolg geven aan het project Cybersûn, waarbij onder andere de kwetsbare doelgroep 'ouderen' meer informatie krijgt over veiligheidsrisico's die specifiek voor hen gepaard kunnen gaan met digitalisering.	
		Een start maken met een tweede project betreffende de uitrol van Hackshield in Waadhoeke. Hackshield is een cybersecuritygame voor kinderen tussen de 8 en 12 jaar.	In plaats van een start te maken met de uitrol van Hackshield wordt momenteel onderzocht met welke digitale risico's jongeren binnen Waadhoeke worden geconfronteerd. Als dit voldoende inzichtelijk is wordt een start gemaakt met een project om de weerbaarheid van jongeren tegen deze digitale risico's te vergroten. Op deze manier wordt gewaarborgd dat dit project ook daadwerkelijk bij de behoeften van jongeren aansluit.
		De samenwerking op het gebied van digitale veiligheid met politie en andere partners optimaliseren door voorafgaand aan de start van de projecten brainstormsessies te organiseren.	
Status Berap I	Status Berap II	Beperken van georganiseerde/ondermijnende criminaliteit	Toelichting
		De weerbaarheid vergroten, zowel ambtelijk, bestuurlijk als van inwoners en ondernemers.	
		Voorlichtingsmomenten voor ondernemers, inwoners en collega's rondom verschillende thema's van ondermijning organiseren.	
		Deelnemen aan de voorlichtingscampagne van Meld Misdaad Anoniem (MMA).	
		Actief deelnemen aan lijn B van de Regiodeal Kwaliteit van leven: Vitale kernen.	
		Met behulp van de informatietafel signalen van ondermijning verder onderzoeken en deze verrijken met interne informatie.	
		Bij concrete signalen van ondermijning de mogelijkheid van samenwerking met ketenpartners onderzoeken en bestuursrechtelijke instrumenten inzetten.	

Status Berap I	Status Berap II	Voorkomen van jeugdoverlast en van het afglijden naar criminaliteit	Toelichting
		Zeswekelijks het Gemeentelijk Overleg Jeugd organiseren om signalen van jeugdoverlast te bespreken met interne collega's van verschillende afdelingen en externe partners zoals de politie en jongerenwerk.	
		In samenwerking met collega's en partners handelingskaders opstellen voor specifieke vormen van jeugdoverlast en de uitvoering en actualisatie hiervan bewaken.	
		Samen met partners als politie en jongerenwerk specifieke activiteiten organiseren om het contact tussen de jeugd en de gemeente op een leuke, actieve manier te verbeteren.	
		Samen met de deelnemende partners uit het Gemeentelijk Overleg Jeugd onderzoeken of het begeleidingstraject #KansRIJK vanuit het Regiecentrum Bescherming en Veiligheid en William Schrikker Jeugdbescherming en Jeugdreclassering ingezet kan worden.	
		Actief deelnemen aan de Ketensamenwerking Jeugd, waar de Regietafel Jeugd en het Overleg Ketenaanpak Jeugd onderdeel van uitmaken.	
Status Berap I	Status Berap II	Bewaken van de democratische rechtstaat	Toelichting
		Basis- en verdiepingstrainingen van het Rijksopleidingsinstituut Radicalisering (ROR) organiseren voor onze (eerstelijns) professionals.	
		Elke melding die bij ons binnenkomt die over extremisme, radicalisering en verdergaande polarisatie gaat, wordt zorgvuldig door ons onderzocht.	

		Deelnemen aan de casustafel radicalisering (OM, politie en gemeenten) om zaken die bij ons binnengekomen zijn te bespreken en indien nodig daarop een integrale en persoonsgerichte aanpak te ontwikkelen.	
		Regionaal wordt aan een aanpak voor de omgang met het fenomeen 'soevereinen' gewerkt. Onze gemeente zal aansluiten bij deze aanpak.	
Status Berap I	Status Berap II	Preventie en aanpak van fysieke veiligheid	Toelichting
		Handhavend optreden volgens de beleidskaders.	
		Besmettingsbrieven sturen bij inbraken (brief die na een woninginbraak aan omwonenden wordt rondgestuurd).	
		Horeca-controles uitvoeren en sanctiebeleid toepassen.	
		Periodiek deelnemen aan een crisisoefening, zodat de gemeentelijke organisatie voorbereid is op eventuele crisissituaties.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

3 Externe en interne WPG audit

De Wet politiegegevens (Wpg) vereist dat organisaties elk jaar een interne privacy-audit uitvoeren en eens per vier jaar een externe Wpg-audit laten uitvoeren door een onafhankelijke auditor. In 2025 is een start gemaakt voor het aanleveren van gevraagde stukken en is een eerste scan gemaakt. In 2026 is de audit uitgevoerd. Hierin is 2022, 2023 en 2024 intern en 2024 extern uitgevoerd. Het budget voor de audit was echter beschikbaar gesteld in 2025 en niet in 2026. Hierdoor is het noodzakelijk om het budget voor 2026 alsnog op te voeren. De incidentele kosten voor 2026 bedragen € 20.000.

Voorstel begrotingswijziging			
Nr.	Onderwerp	I/S	Lasten Baten
3	Externe en interne WPG audit	I	-20.000

Voortgang incidentele budgetten

Niet van toepassing.

Programma 3 Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van verkeersveiligheid	Toelichting
		Werken aan een uniforme en herkenbare wegencategorisering.	
		Wegvakken van 80 km/uur en 50km/uur met fietsers op de rijbaan worden afgewaardeerd of de fietsroute wordt aangepast.	
		Wegen die nog niet voldoen aan de ontwerpprincipes passen we aan conform de ontwerpprincipes.	
		Met scholen in gesprek hoe de schoolzones veiliger kunnen worden.	
Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van de bereikbaarheid voor fietsverkeer	Toelichting
		Werken aan veilige fietsverbindingen binnen en buiten de bebouwde kom en aan éénduidige fietsoversteken.	
		Veelgebruikte fietsverbindingen worden opgewaardeerd voor meer doorstroming.	
Status Berap I	Status Berap II	Optimaliseren van het openbaar vervoer	Toelichting
		Samen met de provincie Fryslân zetten we in op het optimaliseren van het openbaar vervoernetwerk.	
Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van bereikbaarheid voor landbouwverkeer	Toelichting
			

		Met belangenorganisaties in gesprek over wenselijke routes voor landbouwverkeer.	
		Bij herinrichtingen van wegen rekening houden met de afmetingen van landbouwverkeer.	
Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van leefbaarheid, en de toegankelijkheid van wegen	Toelichting
		In de openbare ruimte zorgen we voor een balans tussen parkeren, lopen, rijden en groen.	
		Bij herinrichtingen wordt de toegankelijkheid verbeterd voor iedereen.	
Status Berap I	Status Berap II	Bevorderen van duurzaamheid	Toelichting
		Stimuleren van alternatieve en gezonde vervoerswijzen.	
		Faciliteren van innovatieve deelmobiliteitsconcepten vanuit de markt.	
		Faciliteren van benodigde laadinfrastructuur in de openbare ruimte.	Door de overgang van de concessie ontstaat er nu een wachtlijst van aangevraagde laadpalen. Momenteel loopt de aanbesteding voor de nieuwe installateur die de laadpalen kan plaatsen.
Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van de wandelstructuur	Toelichting
		Inzetten op betere wandelrondjes.	
		Bij trottoirs houden we ons aan de richtlijnen voor de maatvoeringen.	

Status Berap I	Status Berap II	Educatie, handhaving en gedragsbeïnvloeding	Toelichting
		We organiseren voorlichtings- en gedragsbeïnvloedingscampagnes zoals de 'Moddercampagne' en 'Wij gaan weer naar school'.	
		Actieve deelname aan het project 'Doortrappen'.	
		Actiedagen zoals 'Lucht voor klimaat'.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

4 Gladheidsbestrijding

In de winter van 2025-2026 zijn vele extra rondes uitgevoerd. En (op verzoek) of omdat het technisch niet anders kan routes aangepast. Dit betreft gladheidsmeldsysteem, te rijden routes, aanpassen bestrating St Jacobiparochie (fietspad is daar te smal voor de machines).

5 Onkruidbestrijding op verharding

De effecten van het niet meer gebruiken van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen op de verharding wordt per jaar steeds duidelijker. Om toch aan het beeld te kunnen blijven voldoen worden er extra mechanische borstel/veeg rondes uitgevoerd. Kosten van een extra ronde onkruidbestrijding ca 30.000 jaarlijks.

6 Winterschade wegen

Door de wisselende winter is er veel (extra) schade aan met name de asfaltwegen ontstaan.

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	Onderwerp	I/S	Lasten	Baten
4	Gladheidsbestrijding	i	-100.000	
5	Onkruidbestrijding op verharding	i	-30.000	
6	Winterschade wegen	i	-150.000	

Voortgang incidentele budgettenOmvorming schelpenpaden naar duurzame / onderhoudsarme paden

Het beschikbaar gestelde budget is leidend voor de werkzaamheden ofwel het aantal km schelpenpaden dat wordt omgevormd. De uitvoering loopt

	Begroting	Besteding	Restant
Omvorming schelpenpaden naar duurzame/ onderhoudsarme paden (reserve jaarovergang)	166.000	47.986	118.014
Omvorming schelpenpaden naar duurzame/ onderhoudsarme paden	804.000		804.000

Mobiliteitsvisie maatregelen

De raad wordt jaarlijks rond de zomer via een memo over de voortgang van de uitvoering van de mobiliteitsvisie geïnformeerd.

	Begroting	Besteding	Restant
Mobiliteitsvisie maatregelen (reserve jaarovergang)	470.000	36.164	433.836

Programma 4 Economie

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Behouden en aantrekken werknemers, bedrijven en bezoekers	Toelichting
		In het Sociaal Economisch Actieprogramma (SEAP) uitvoering geven aan deze ambitie via de 15 businesscases. Met de middelen die we via de Regiodeel hebben ontvangen, gaan we verdiepen en versnellen. Meer expertise en loopvermogen wordt aangewend.	

Status Berap I	Status Berap II	Stimuleren van waardevol toerisme	Toelichting
		De informatievoorziening verbeteren door te werken aan het productaanbod, de zicht- en vindbaarheid, de naamsbekendheid en de doorontwikkeling van toeristische informatiepunten.	
		Franeker versterken als toeristische trekker door realisatie van een Toeristisch Overstap Punt (TOP). Actief meedenken met initiatiefnemers voor verblijfsaccommodaties in Franeker nu het Planetarium de Unesco Wereld erfgoedstatus heeft.	
Status Berap I	Status Berap II	Zorgen voor vitale en aantrekkelijke winkelcentra Franeker en St. Annaparochie	Toelichting
		Met de ondernemers in de beide winkelgebieden in nauw contact blijven o.a. door periodiek overleg, het beschikbaar stellen van subsidies en het innen (en uitkeren) van reclamebelasting.	
		Investeren in de openbare ruimte. We gaan aan de slag met fase 2 van vervanging van de verlichting en de opwaardering van de Dijkstraat.	
		Inzet op kwantitatief en kwalitatief meer aanbod van activiteiten en evenementen en meer bekendheid door inzet van diverse promotiekanalen.	
		Aan de slag met de acties die voortkomen uit de geactualiseerde binnenstadsvisie voor Franeker waaronder het vergroenen van de inrichting van de stad en een verdere upgrade van de Dijkstraat.	
		Voortzetting van de samenwerking via het binnenstadsmanagement Franeker.	
		Samen met de dorpsmanager en ondernemers uit St. Annaparochie werken aan een Vitaal St. Annaparochie.	

Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van het ondernemersklimaat	Toelichting
		De dienstverlening naar ondernemers verbeteren o.a. door het bezoeken en in gesprek gaan met ondernemers met plannen. De nieuwe opzet met de intake- en initiatieventafel helpt hierbij.	
		Het digitaal Ondernemersloket up-to-date houden en verbeteren vanuit de signalen die wij van ondernemers krijgen.	
		Ondernemers ondersteuning bieden bij het zoeken naar subsidies en mogelijkheden om te verduurzamen en te innoveren.	
		Actief communiceren via diverse mediakanalen waaronder het verzenden van digitale nieuwsbrieven.	
		Werken aan de relatie gemeente-ondernemer door bedrijfsbezoeken, bijwonen en/of organiseren netwerkbijeenkomsten en periodiek overleg met ondernemersverenigingen.	
		Aansluiten bij de businesscases van het Goud van Noordwest.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

Geen wijzigingen

Voortgang incidentele budgetten

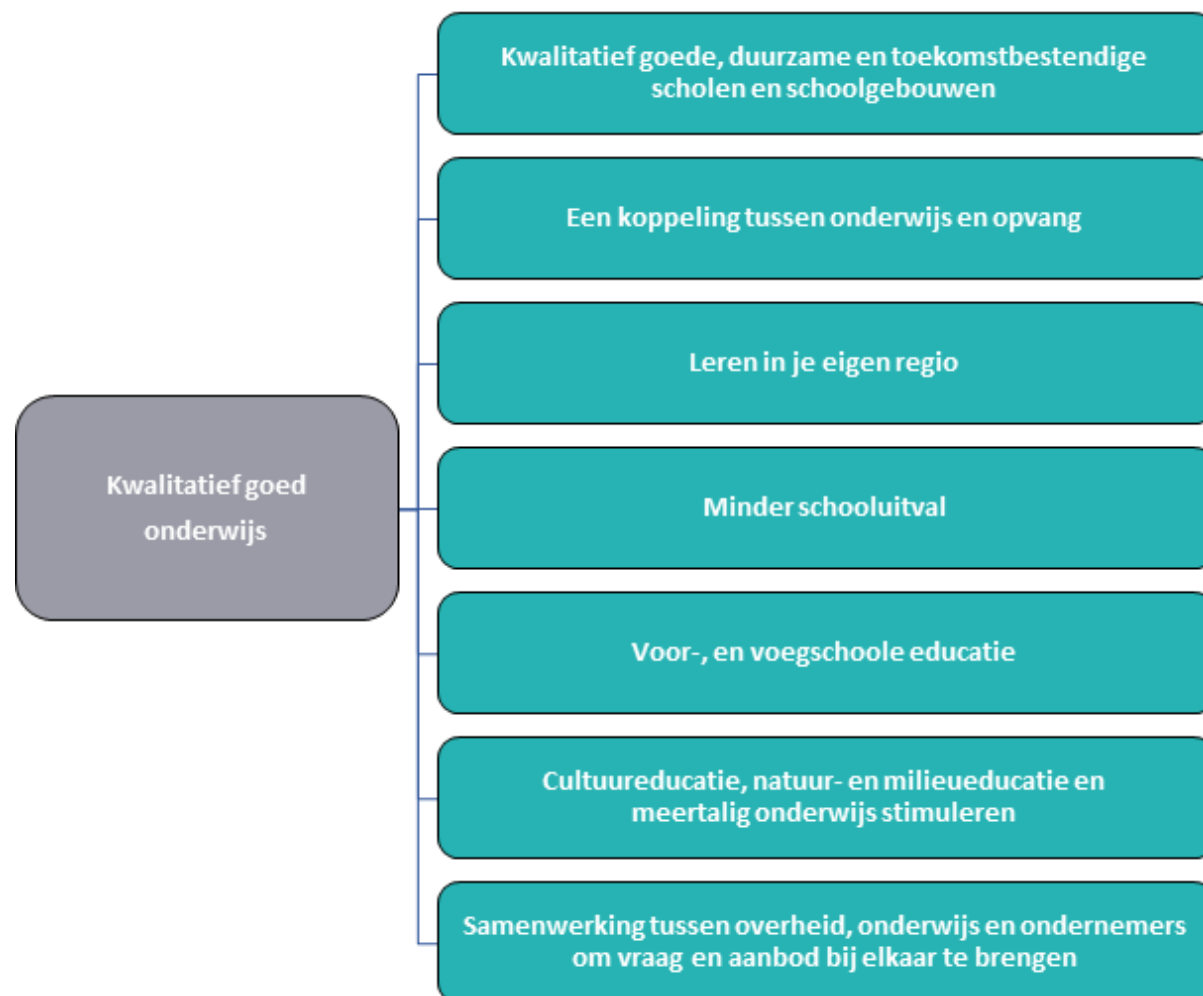
Herstructurering Dijkstraat Oost Franeker

De werkzaamheden zijn eind september 2025 gestart. De uitvoering loopt.

	Begroting	Besteding	Restant
Herstructurering Dijkstraat Oost Franeker (reserve jaarovergang)	208.000	15.000	193.000

Programma 5 Onderwijs

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Kwalitatief goede, duurzame en toekomstbestendige scholen en schoolgebouwen	Toelichting
		De initiatieffase voor de bouw van De Kabas en AMS is nu afgerond. De locatie voor beide gebouwen is bepaald. Er wordt gewerkt aan een programma van eisen.	
		De initiatieffase voor nieuwbouw voor de samenwerkingsschool 'Sin en Wille' in Menaam is opgestart.	
		De initiatieffase voor nieuwbouw voor de school 'It Bynt' in Winsum is opgestart.	
		We starten het traject om te komen tot een nieuw Integraal Huisvestingsplan voor alle scholen.	
		We starten een onderzoek naar de toekomst van de onderwijsgebouwen in Dronrijp.	
		We geven vervolg aan het onderzoek naar toekomstbestendig onderwijs in de regio St. Annaparochie.	
Status Berap I	Status Berap II	Koppeling tussen onderwijs en opvang	Toelichting
		Bij nieuwbouw zetten we in op integrale kindcentra.	
		We evalueren de inzet die gedaan is in het kader van Nationaal Programma Onderwijs (NPO) om de samenwerking tussen onderwijs, opvang, sport, cultuur en zorg te versterken en uit te breiden.	

Status Berap I	Status Berap II	Leren in je eigen regio	Toelichting
		Een structurele subsidie geven aan het programma Leren en werken in je eigen regio, waarmee ingezet wordt op de verbinding tussen basis- en voortgezet onderwijs en de lokale arbeidsmarkt.	
		Het Friesland College verzorgt in opdracht van de gemeente opleidingen op het gebied van alfabetisering, NT2 onderwijs en voor de training van vrijwilligers en taal-coördinatoren van de beide DigiTaalHuizen in Franeker en St. Annaparochie.	
Status Berap I	Status Berap II	Minder schooluitval	Toelichting
		It Twaluk en De Bolder continueren het bieden van passend en inclusief onderwijs. Daarbij onderzoeken we de mogelijkheden van het breder uitzetten van deze methode binnen onze gemeente.	
		De inzet van 'Gebiedsteam op School', waarbij gebiedsteammedewerkers vanuit de gemeente op de school werken wordt voortgezet.	
		Per 1 augustus 2026 nemen we eigen leerplichtambtenaren in dienst. Momenteel is er een Dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Leeuwarden.	
Status Berap I	Status Berap II	Voor-, en vroegschoolse educatie	Toelichting
		De resultaatafspraken voor de voor- en vroegschoolse educatie met het primair onderwijs zijn opnieuw vastgesteld. Er wordt onderzocht hoe deze gemonitord kunnen worden.	
			

		De peuters op het AZC krijgen een educatief aanbod met een erkend VVE-programma en we versterken de ouderbetrokkenheid, mede door de inzet van de bibliotheek.	
		Binnen het onderwijsachterstandenbeleid bekostigen we extra NT2-deskundigheid bij het basisonderwijs, ter aanvulling op de bekostiging van de schakelklassen op het AZC.	
		Inzet op lokaal niveau extra middelen voor de toeleiding en het bereik van de doelgroep en op de taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid. Dit in samenwerking met de kinderopvang, scholen, JGZ, bibliotheek, gebiedsteams en andere betrokkenen.	
Status Berap I	Status Berap II	Cultuureducatie, natuur- en milieueducatie, bewegingsonderwijs en meertalig onderwijs stimuleren	Toelichting
		Het stimuleren van het gebruik van het Frysk, Bildts en Franezers in het basisonderwijs door het subsidiëren van taalactiviteiten binnen het cultuureducatieprogramma Waadzinnig.	
		Het onderzoeken van de mogelijke uitbreiding van het cultuureducatieprogramma Waadzinnig naar het voortgezet onderwijs en het creëren van een doorlopende leerlijn.	
		Meertaligheid stimuleren en komen tot nieuwe taalinitiatieven en -activiteiten in overleg met onderwijs- en taalpartners.	
		Basisscholen subsidiëren die gebruik willen maken van het programma de Bibliotheek op school (dBos).	
		Meertalig aanbod stimuleren door het leesbevorderingsprogramma Boekstart in de kinderopvang te subsidiëren.	
		Samen met Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (IVN) en het basisonderwijs wordt gewerkt aan een structureel programma voor Natuur- en milieu-educatie.	

Status Berap I	Status Berap II	Samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers om vraag en aanbod bij elkaar te brengen	Toelichting
		Verdere inzet op het O3-concept op het voortgezet onderwijs door het programma 'Leren en werken in je eigen regio' op het VMBO te financieren.	
		Onderzoeken in hoeverre het onderwijsprogramma 'Leren en werken in je eigen regio' met middelen uit de Regiodeal kan worden uitgebreid voor andere scholieren, herintreders, zij-instromers en nieuwkomers op de arbeidsmarkt.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?**7 Gereserveerde middelen overhevelen naar bestemmingsreserve IHP**

In de begroting worden jaarlijks bedragen gereserveerd ter dekking van de kapitaallasten onderwijs-huisvesting. De raming voor het integraal huisvestingsplan is € 696.799. Voor 2026 worden geen nieuwe investeringen meer verwacht. Het bedrag wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve IHP, overeenkomstig de werkwijze van voorgaande jaren. Deze bestemmingsreserve is met de kadernota 2021-2024 ingesteld ter dekking van de incidentele kosten omtrent nieuwbouw AMS. De toevoeging aan de reserve staat financieel opgenomen onder de Algemene dekkingsmiddelen.

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	Onderwerp	I/S	Lasten	Baten
7	Gereserveerde middelen overhevelen naar bestemmingsreserve IHP	I	696.799	

Voortgang incidentele budgetten

Niet van toepassing.

Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie

Sport

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

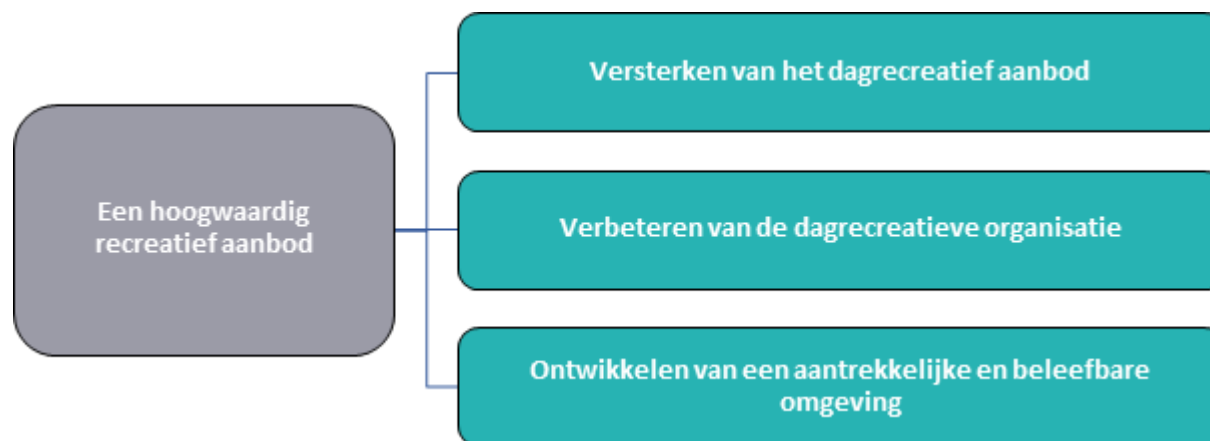
Status Berap I	Status Berap II	Door sport en bewegen staan nog meer inwoners gezonder, prettiger en actiever in het leven	Toelichting
		De inzet van Team FRL Waadhoeke voor het bewegingsonderwijs en de schoolsportdagen worden afgebouwd.	
		Samen met het onderwijs en Sport Fryslân zetten we het kennismakingsprogramma sport en cultuur 'De Rijke Schooldag' voort voor het voortgezet onderwijs.	
		We zetten de pilot 'Gratis Aktyf Waadhoeke' voort voor jongeren in het voortgezet onderwijs.	
		Een aanbod voor kwetsbare doelgroepen verzorgen door de inzet van de 'buurtsportcoach inclusief sporten'.	
Status Berap I	Status Berap II	Sportverenigingen omarmen hun maatschappelijke rol en spelen in op flexibiliteit, modernisering en vernieuwing van hun aanbod	Toelichting
		De inzet van een verenigingsondersteuner in Team FRL Waadhoeke.	
		Sportverenigingen helpen innoveren, door de inzet van een verenigingsondersteuner en de buurtsportcoaches.	
		Samenwerking tussen sportverenigingen stimuleren, door de inzet van een verenigingsondersteuner en de buurtsportcoaches.	
Status Berap I	Status Berap II	Sportvoorzieningen zijn betaalbaar, kwalitatief van hoog niveau, duurzaam en optimaal bezet	Toelichting
		Sportverenigingen ondersteunen bij het verduurzamen van hun sportaccommodatie, door middel van het geven van advies en informatie, waarbij wij voornemens zijn een financiële regeling verduurzaming maatschappelijk vastgoed in te stellen.	

		Samenwerking stimuleren, vooral bij renovatie of nieuwbouw van de accommodatie, door advisering op multifunctioneel gebruik.	
		Start realisatie duurzaam zwembad.	
		We voeren het vastgestelde accommodatiebeleid uit door middel van uitvoeringsprogramma's.	
Status Berap I	Status Berap II	Elke kern heeft een omgeving die uitnodigt om te sporten, te spelen of te bewegen	Toelichting
		Initiatieven voor spelen en sporten in openbare ruimte ondersteunen, door uitvoering van het nieuwe speeltuinenbeleid, de inzet van financiële middelen vanuit het dorpen- en wijkenfonds.	

Cultuur**Wat willen we bereiken?****Wat gaan wij daarvoor doen?**

Status Berap I	Status Berap II	Het vergroten van een samenhangend aanbod van musea en voorzieningen, amateur- en professionele cultuurbeoefening	Toelichting
●		Een cultuurcoach inzetten om cultuuraanbieders met elkaar in contact te brengen voor informatie-uitwisseling, afstemming en meer samenwerking tussen cultuur, sport en welzijn.	
●		Periodiek overleg vanuit een thematische opzet met onze partners uit het cultuurveld (Cultuurplatform Waadhoeke) om ons beleid te toetsen op doelmatigheid, nieuwe ontwikkelingen tijdig te signaleren.	

Status Berap I	Status Berap II	Het bevorderen van de deelname aan cultuur door jong en oud, en cultuur inzetten als instrument voor het kunnen (blijven) meedoen in de samenleving	Toelichting
		Het muziekonderwijs, het cultuureducatieprogramma 'Waadzinnig' en de amateurkunst subsidiëren, zodat kinderen en volwassenen in Waadhoeke de mogelijkheid hebben om hun talenten te ontdekken, in te zetten en verder te ontwikkelen.	
		Samen met het onderwijs de mogelijkheden onderzoeken om te komen tot een doorlopende leerlijn cultuureducatie (van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs).	
		Een jaarlijkse bijdrage aan zowel het volwassenen- als het jeugdfonds sport & cultuur zodat ook personen met een smalle beurs aan cultuur kunnen deelnemen.	
		Uitvoering van de Pilot drempelloos sporten en cultuurdeelname voor jongeren in het voortgezet onderwijs.	
		Samen met het onderwijs en Sport Fryslân is er een kennismakingsprogramma sport en cultuur voor het voortgezet onderwijs 'De Rijke Schooldag'.	
Status Berap I	Status Berap II	Het behouden en stimuleren van meertaligheid als belangrijk onderdeel van onze identiteit	Toelichting
		Utfiering fan it gemeentlik taalbelied troch it jaan fan subsydzjes foar de útfiering fan taalaksjes en taalaktiviteiten.	
		Mear gearwurking organisearje tusken (taal)organisaasjes. It fergrutsjen fan de sichtberens en posysje fan it Frysk, Biltsk en Frjentsjerters yn ús regio troch de ynset fan in meartaligenskoördinator.	
		Oerlis mei ús taalpartners fia it Taalplatfoarm Waadhoeke om meartaligens te stimulearjen en nije aktiviteiten te ûntwikkeljen.	

Recreatie**Wat willen we bereiken?****Wat gaan wij daarvoor doen?**

Status Berap I	Status Berap II	Versterken van het dagrecreatief aanbod	Toelichting
●		Productontwikkeling op basis van beleving/verhalen zowel voor Franeker als het landschap (o.a. Rembrandt & Saskia, vaarrondje Het Bildt en Lytse Farwegen en It Spoarpaad).	
●		Productontwikkeling aan de Waddenkust met passende activiteiten die de beleving van rust en ruimte versterken (o.a. Dijk van een Wijf en It Spoarpaad).	
●		Verkennen van een bredere openstelling van bezienswaardigheden en attracties met eigenaren/beheerders (o.a. Bunker Koehool en stadhuis Franeker).	

Status Berap I	Status Berap II	Verbetering van de dagrecreatieve organisatie	Toelichting
		Ontwikkelen van optimale routevoorzieningen.	
		Ontwikkelen van clusters van voorzieningen (Toeristische Overstap Punten op strategische plekken langs bekende routes. Concreet realiseren we een TOP in Franeker.	
Status Berap I	Status Berap II	Ontwikkelen van een aantrekkelijke en beleefbare omgeving	Toelichting
		Versterken van het centrum van Franeker door o.a. mogelijkheden Stadhuis en ontwikkelen van nieuwe fiets- en wandelroutes.	
		Het landschap en de cultuurhistorie van de streken/dorpen beleefbaar en zichtbaar maken.	
		Vervolgonderzoek naar wat er nodig is voor het bevaarbaar maken van de recreatieve vaarrondjes: rondje St. Annaparochie en rondje Lytse Farwegen.	
		Ondersteuning van stichting Bunker Koehool bij de renovatie en het verbreden van de openstelling van de bunker en Stichting Rembrandt & Saskia en ROM Barradeel (o.a. It Spoarpaad) bij het verder brengen van hun plannen.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?8 Vergoeding personele frictiekosten voormalig zwembad Bloemketerp

Na de sluiting van het zwembad in 2024 dient nog het een en andere financieel afgewikkeld te worden met de voormalige exploitant. Het betreft kort samengevat de verrekening energie en personele frictiekosten. Enkele posten landen niet in de exploitatie van 2026. De daadwerkelijke last in 2026 die gedekt moet worden komt uit op € 67.665.

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	Onderwerp	I/S	Lasten	Baten
8	Vergoeding frictiekosten voormalig zwembad Bloemketerp	I	-67.665	

Voortgang incidentele budgettenBudget pilot sport & cultuur

Tot en met maart 2026 hebben 1.666 jongeren van de totale populatie (6.292) in de leeftijdscategorie van 12 tot en met 23 jaar hun tegoed grotendeels ad 300 euro verzilverd. Dit is een deelnemingspercentage van 26,6% die hun tegoed hebben verzilverd bij de circa 120 sport- en culturaanbieders.

	Begroting	Besteding	Restant
Pilot sport en cultuur/sportpas	334.000	82.570	251.430

Upgrade sportvelden Froubuurt

De gemeente is al langere tijd in gesprek met dorpsbelang Froubuurt over de door dorpsbewoners ervaren parkeeroverlast bij sportwedstrijden en activiteiten in het MFC in Vrouwenparochie. Het resultaat van deze gesprekken is de realisatie van extra parkeergelegenheid op een deel van het sportcomplex (zie structurele budgetaanvragen). De realisatie brengt met zich mee dat ook investeringen in de velden noodzakelijk zijn. De aanbesteding is op 16 april 2026 geweest. Door de stijgende prijzen afgelopen periode is de laagste inschrijving hoger dan het toegekende budget. Startdatum van de werkzaamheden stond gepland op 11 mei 2026. Verwachting was dat de werkzaamheden dit jaar zullen worden afgerond. Met het oog op de hogere inschrijfprijs is dit laatste onzeker. . In de raadsvergadering van 2 juni zal een extra krediet worden aangevraagd. Vooruitlopend hierop heeft het college (onder voorbehoud van beschikbaar stellen van het extra krediet door de raad) de werkzaamheden gegund.

	Begroting	Besteding	Restant
Upgrade sportvelden Froubuurt	302.000		302.000

Bijdrage sportcomplex Oudebildtzijl

Men is bezig met tweede fase. In 2024 is het ontwerp afgerond en is door de gemeente een vergunning verleend. Aangezien de vereniging een deel zelf financiert wordt door hen nu gewerkt aan fondsenwerving. De uitvoering is afhankelijk van de geworven financiële middelen en zal naar verwachting in de loop van 2026 starten.

	Begroting	Besteding	Restant
Bijdrage sportpark Ouwesyl (reserve jaarovergang)	213.241		213.241

Vervangen sportvelden

De uitvoering van de werkzaamheden is afhankelijk van de uitkomsten van het accommodatiebeleid en de uitkomsten van de KIWA van de kunstgrasvelden. De kosten die tot op heden zijn gemaakt betreffen onderzoek- en keuringskosten. De kunstgrasvelden van Minnertsga en Berlikum zijn inmiddels gekeurd en goedgekeurd voor twee jaar. Volgende keuring zal plaatsvinden in 2027.

De raad heeft 23 april 2026 ingestemd met het voorliggende beheerplan 2026-2029.

In het oude beheerplan 2022-2026 is voor de renovatie van veld D een bedrag van € 200.000 opgenomen. Dit bedrag is onvoldoende om het volledige project uit te voeren. In het nieuwe beheerplan 2026-2029 is de vervanging van de mat en de inrichtingsmaterialen geraamd op € 530.500.

	Begroting	Besteding	Restant
Vervangen sportvelden	1.200.000	-	1.200.000

Oude Smidse

Het bedrag is bedoeld voor renovatie en ontvangt de stichting zodra zij een subsidieaanvraag doen. De subsidieaanvraag zal vergezeld gaan van een totaalplan hoe zij het pand willen renoveren en willen exploiteren.

	Begroting	Besteding	Restant
Restauratie Oude Smidse Franeker (reserve jaarovergang)	240.000	-	240.000
Overige monumenten (reserve jaarovergang)	113.000	-	113.000

Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

De Stichting openbare Bibliotheken Noord Fryslân heeft extra middelen aangevraagd voor de komende wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen. De gemeente heeft hiervoor met de septembercirculaire 2024 een decentralisatieuitkering ontvangen. De subsidie is in 2026 volledig uitbetaald.

	Begroting	Besteding	Restant
Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen	138.229	138.229	-

Programma 7 Sociaal Domein

Participatie

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

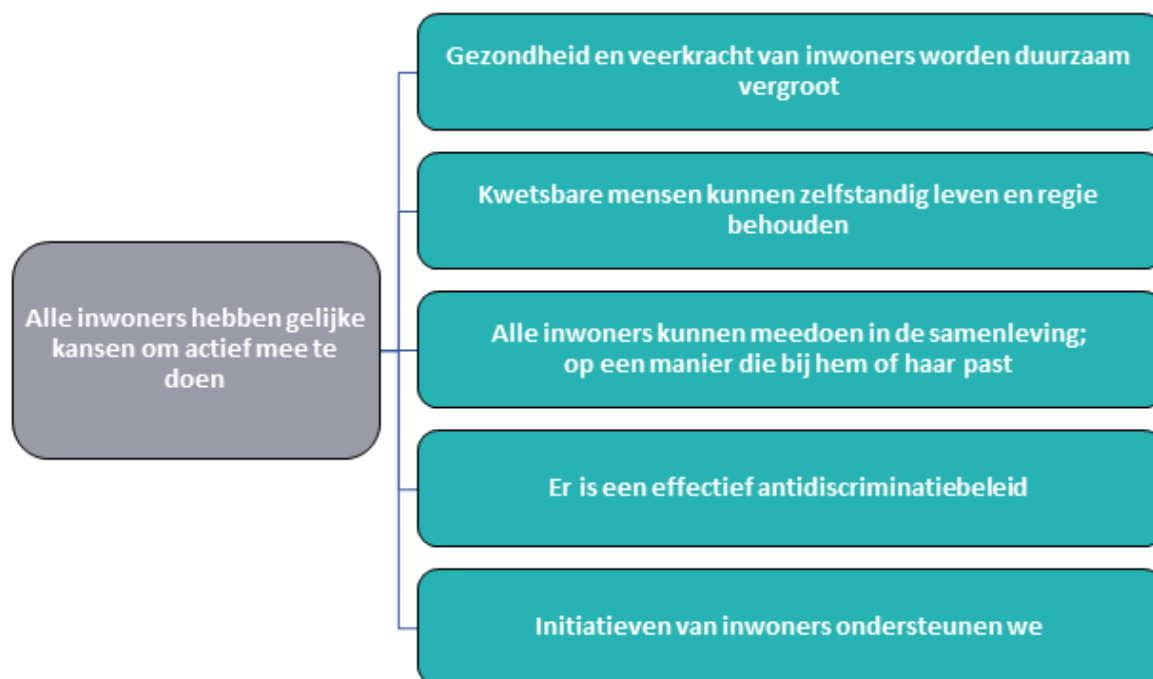
Status Berap I	Status Berap II	Een betere afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, door te investeren in mensen	Toelichting
		Uitvoeren van het beleidsplan Re-integratie samen met De Dienst, Empatec en Pastiel.	
		Invoeren van de Participatiewet in balans, voor zover het kabinet besluitvorming hierover heeft afgerond.	
		Meer inwoners succesvol en duurzaam uitkeringsonafhankelijk maken via de samenwerking tussen het Werkleerbedrijf en De Dienst in de lijn van de Businesscase Werkleerbedrijf (2022).	
		In samenwerking met de gemeenten in de regio Fryslân-West en ketenpartners Empatec en De Dienst een actuele visie op de ondersteunende infrastructuur ontwikkelen voor kwetsbare werkzoekenden.	
		Met centrumgemeente Leeuwarden en de andere Friese gemeenten, onderwijs, UWV en werkgeversbranches samenwerken aan een voor de inwoners duidelijke implementatie van het merk 'Werkcentrum Fryslân'.	
		In het kader van de wet 'van school naar duurzaam werk', met ketenpartners (Pastiel, Dienst NWF, Doorstroompunt) afspraken maken over hoe Waadhoeke jongeren bij de overgangsfase van school naar werk passende begeleiding krijgen.	
Status Berap I	Status Berap II	Inwoners participeren naar vermogen in de samenleving	Toelichting
		Subsidiëren van welzijnsorganisaties met als doel een passend, laagdrempelig aanbod voor inwoners die niet kunnen participeren via werk.	

		De pilot 'Schakeltraject' uitvoeren, waarin inwoners worden gestimuleerd een traject naar (gesubsidieerd) betaald werk te volgen, als alternatief voor dagbesteding vanuit WMO (simpel switchen / van zorg naar werk).	
		In samenwerking met ketenpartners toewerken naar de deelname van minimaal 60 inwoners van Waadhoeke, die in de Groeituin in Wier werken aan hun participatie en re-integratie.	
		Op basis van de evaluatie van de Pilot Groeituin (streven gereed: Q1 2026) besluitvorming voorbereiden over eventuele structurele facilitering van de Groeituin.	
		De Participatiewet in balans biedt naast begeleiding naar betaald werk ook ruimte voor maatschappelijke participatie.	
Status Berap I	Status Berap II	Inwoners zijn sociaal zelfredzaam	Toelichting
		Subsidiëren van bereikbare collectieve voorzieningen voor het vergroten van (basis)vaardigheden van kwetsbare inwoners, zoals taalvaardigheid en digitale vaardigheid.	
Status Berap I	Status Berap II	Armoede voorkomen, bestrijden en verzachten, zowel in enge zin (tekort aan financiële middelen) als in brede zin (sociale uitsluiting)	Toelichting
		Het beleidskader Bestaanszekerheid (2024) implementeren en uitvoeren op basis van een Uitvoeringsprogramma.	
		De tegemoetkoming medische kosten in 2026 continueren.	
		Onderzoeken hoe de situatie van inwoners met een laag inkomen kan worden verbeterd, door regelingen en voorzieningen, waar mogelijk, toegankelijker en effectiever te maken.	
			

		Continueren van het Brede Kindpakket om kinderen mee te laten doen aan sport, cultuur en educatie en zorgen voor nog meer bekendheid en gebruik daarvan.	
✓		Voortzetten van het Participatiefonds voor volwassenen.	
✓		Subsidiëren van Menstruatie Uitgiftepunten zodat (jonge) vrouwen in de gemeente Waadhoeke voldoende menstruatieproducten tot hun beschikking hebben.	
Status Berap I	Status Berap II	Inwoners zijn financieel zelfredzaam	Toelichting
!		Het nieuwe beleidskader voor Schuldhulpverlening en vroegsignalering dat eind 2025 is vastgesteld, uitvoeren.	Het beleidsplan Schuldhulpverlening wordt 25 juni 2026 ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Na vaststelling zal De Dienst een uitvoeringsprogramma opstellen.
✓		De tegemoetkoming medische kosten in 2026 continueren.	

Samenleving

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

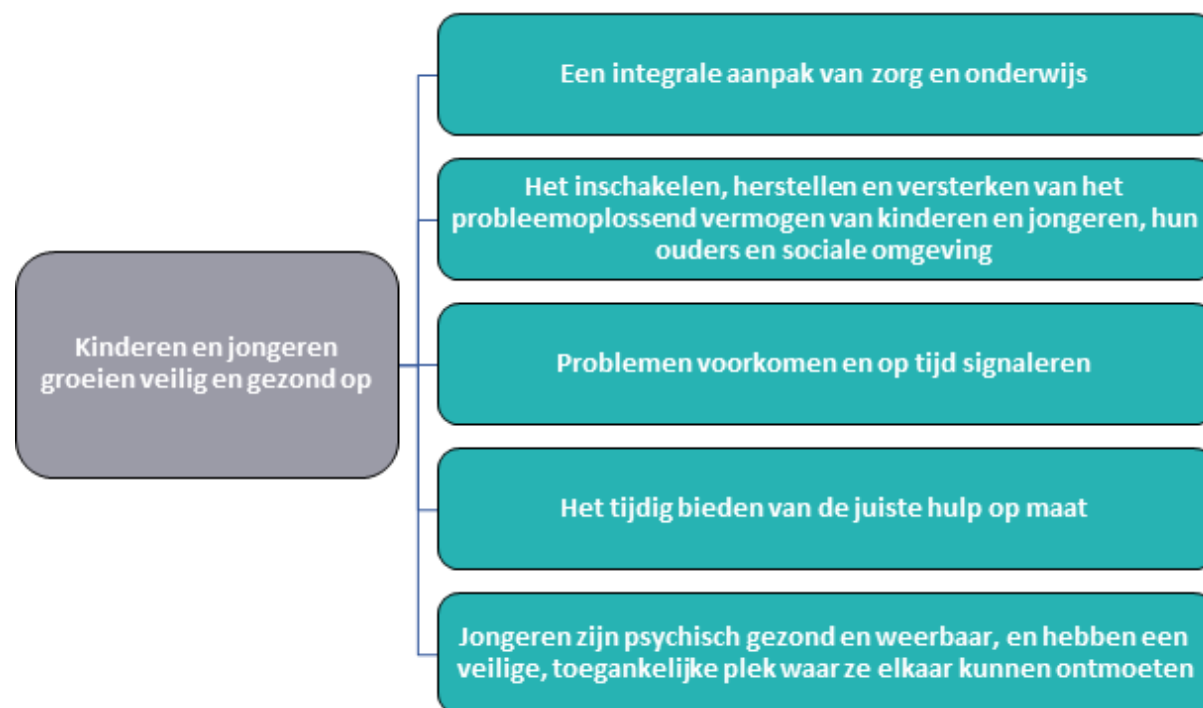
Status Berap I	Status Berap II	Gezondheid en veerkracht van inwoners worden duurzaam vergroot	Toelichting
		Uitvoeren van het vastgestelde mantelzorgbeleid	
		Vanuit het Wmo-kader binnen het Gezond en Actief Leven Akkoord Waadhoeke (GALA) en het Fries Integraal Zorgakkoord (Frlza) richten op preventie en het versterken van de eigen kracht en regie van onze inwoners.	
		Uitvoeren van het Fries actieplan voor aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties.	
		De meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling bij de lokale professionals (medewerkers op scholen, kinderopvang, bij de politie en de gemeente) meer onder de aandacht brengen door middel van voorlichting en/of training.	
		Meer plekken en een betere afstemming van vraag en aanbod voor planbare tijdelijk verblijf (waaronder respijtzorg en kortdurend verblijf).	
		Meer (passende) plekken voor acuut tijdelijk verblijf (waaronder crisisbed).	Omdat e.e.a. niet kan worden gerealiseerd binnen bestaande financiële kaders heeft dit nog niet plaatsgevonden.
		In 2026 wordt het aanbestedingsproces voor Begeleiding en Dagbesteding afgerond. Met de nieuwe contracten die dan per 1 januari 2027 in kunnen gaan, ondersteuning realiseren die aansluit bij de veranderende behoeften van diverse doelgroepen.	
		Monitoren en evalueren van de pilot waakvlamfunctie/nazorg voor ondersteuning zonder indicatie voor mensen met psychische en/of (licht) verstandelijke beperking.	
		Zorgfraude aanpakken, zorgaanbieders beter controleren, regels duidelijk maken, gegevens goed registreren en actief samenwerken met andere professionals.	

		De inzet van de indicatie-vrije voorziening Groeituin bevorderen voor inwoners met perspectief op (betaald) werk, i.p.v. inzet van een maatwerkvoorziening dagactiviteit.	
		De beleidsvisie sociale basis wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.	
Status Berap I	Status Berap II	Kwetsbare mensen kunnen zelfstandig leven en regie behouden	Toelichting
		Uitvoeren van het convenant Weer Thuis (samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties voor uitstroom uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang).	
		Vaststellen en uitvoeren van het nieuwe beleidskader en de uitvoeringsagenda voor de aanpak dakloosheid in Friesland 2026-2032.	
		Uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda woonzorgvisie.	Er komt geen aparte uitvoeringsagenda woonzorgvisie. De woonzorgvisie wordt onderdeel van het verplichte volkshuisvestingsprogramma. Deze wordt eind 2026 vastgesteld.
		Afhankelijk van de invoering van de wet Versterking regie volkshuisvesting, de urgentieverordening vaststellen en uitvoeren.	
		Werken met de nieuwe maatwerkvoorzieningen beschermd wonen die vanaf 1 januari 2026 ingaan. Deze voorzieningen sluiten beter aan op de veranderende hulpvragen van cliënten en spelen in op maatschappelijke ontwikkelingen zoals woningnood.	
Status Berap I	Status Berap II	Alle inwoners kunnen meedoen in de samenleving op een manier die bij hem of haar past	Toelichting
		Vanuit het dorpen- en wijkenfonds initiatieven van onderop faciliteren, die bijdragen aan de participatie en sociale cohesie in onze dorpen en wijken.	

		Bestaande subsidierelaties voortzetten in het voorliggend veld op het gebied van welzijn en sport.	
		De SROI-regeling toepassen op de inkooptrajecten binnen de Wmo om sociale inclusie te bevorderen. Op die manier dragen opdrachtnemers bij aan werkgelegenheid en participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.	
Status Berap I	Status Berap II	Er is een effectief discriminatiebeleid	Toelichting
		De maatregelen uit de Uitvoeringsagenda Inclusie en Diversiteit 2023-2025 uitvoeren door inzet van een inclusiecoördinator. Prioritering van die maatregelen vindt plaats op basis van actualiteit en input vanuit ketenpartners.	
		Werken aan (h)erkenning, kennis en bewustwording omtrent discriminatie en racisme met behulp van een publiekscampagne.	
		Er wordt een halfjaarlijks themaoverleg georganiseerd om de voortgang van de uitvoeringsagenda te monitoren.	
Status Berap I	Status Berap II	Initiatieven van inwoners ondersteunen we	Toelichting
		Dorpen- en wijkencoördinatoren inzetten.	
		Initiatieven subsidiëren vanuit het dorpen- en wijkenfonds.	
		Het inzetten van dorps- en wijkbudgetten.	
		Initiatieven behandelen volgens het nieuwe initiatievenproces.	

Jeugd

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Een integrale aanpak van de zorg met het onderwijs	Toelichting
Status Berap I	Status Berap II	Het inschakelen, herstellen en versterken van het probleemoplossend vermogen van kinderen en jongeren, hun ouders en sociale omgeving	Toelichting
		Het Regionale Uitvoeringsplan Zorg en Onderwijs 2023, opgesteld op basis van de provinciale Regiovisie Jeugd, Waadhoeke-bestendig maken door een goede samenwerking met de ketenpartners.	
Status Berap I	Status Berap II	Problemen voorkomen en op tijd signaleren	Toelichting
		Versterken eigen kracht en samenkracht via de samenwerking met informele steun(figuren). Vanuit bestaande relaties wordt het gewone leven van jeugdigen versterkt.	
		Het jeugddomein is onlosmakelijk verbonden met het gemeentelijke sociaal domein en het brede sociaal domein. De “problematiek” wordt benaderd vanuit meerdere invalshoeken en we voorkomen zwaardere zorg.	
		Home Start biedt langdurige gezinscoaching, gericht op het vergroten van competenties van ouders om kinderen te begeleiden in schoolloopbaan en maatschappelijk leven.	
		Met de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 als richtinggevend kader ontstaan er gebiedsteams met voldoende kennis en expertise. Er wordt gewerkt aan een goede verbinding met huisartsen, specialistische zorg en andere lokale voorzieningen.	
			

		Gebiedsteams verlenen toegang tot jeugdhulp, verwijzen naar het voorveld en voorliggende wetten en bieden waar nodig zelf lichte ondersteuning en hulp.	
		Er is aandacht voor inwoners die 18 worden, met ondersteuning bij de (financiële) gevolgen en keuzes die het volwassen worden met zich meebrengt.	
Status Berap I	Status Berap II	Het tijdig bieden van de juiste hulp op maat	Toelichting
		De nieuwe inkoop van specialistische jeugdhulp en wonen per 2028 wordt voorbereid, teneinde een meer beheersbaar, kwalitatief goed en dekkend zorglandschap te realiseren. De bekostigingssystematiek en sturingsfilosofie worden aangepast.	
		De Hervormingsagenda en Uitvoeringsagenda Jeugd zijn leidend.	
		We monitoren de uitvoering van de Jeugdwet en maken duidelijk waar verbetering nodig is.	
Status Berap I	Status Berap II	Jongeren zijn psychisch gezond en weerbaar, en hebben een veilige, toegankelijke plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten	Toelichting
		Subsidiëren van het jeugdeducatiefonds voor het speciaal onderwijs, waardoor de school de financiële ruimte heeft om snel en gericht te investeren in alles wat nodig is om kinderen gelijke kansen te bieden.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

De bestuursrapportage van De Dienst is te laat binnen gekomen om nog te kunnen verwerken in deze Berap I.

9 Veranderproces sociaal domein

Het proces duurt langer dan verwacht. Er zijn extra middelen nodig. De uitgebreide toelichting staat onder de Incidentele budgetten.

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	Omschrijving	I/S	Lasten	Baten
9	Veranderproces sociaal domein	I	-115.000	

Voortgang incidentele budgetten

Veranderproces sociaal domein

Er is een veranderproces in gang gezet, waarin meerdere initiatieven en onderzoeken zijn meegenomen. De verschillende plannen kennen overlap en vullen elkaar aan; het gaat dan om het leggen van fundamenten voor kwaliteit en kostenbeheersing, de verdere interne optimalisatie en samenwerking, en een ketenbrede aanpak zorgt voor borging in de jeugdzorgketen. Samen vormen ze een geïntegreerde strategie voor een effectiever functionerend Gebiedsteam en een betere jeugdzorg. Hiervoor is € 250.000 incidenteel beschikbaar gesteld bij de programmabegroting 2026 voor de veranderprocessen voor een half jaar inzet voor de procesadviseur en kwaliteitsadviseur. Er is € 62.000 overgeheveld naar de personeelsbegroting GT vanwege tijdelijke extra inzet kwaliteitsmedewerker, zodat er nog € 188.000 resteert voor de inzet van de procesregisseur en kwaliteitsadviseur. Helaas is vertraging in de uitvoering opgetreden o.a. door de volgende zaken:

- Door vacatures en ziekte hebben we in het tweede halfjaar 2025 anders moeten sturen
- De hoeveelheid werk is groter en intensiever dan gedacht
- De procesadviseur en kwaliteitsadviseur hebben veel tijd besteed aan de inzet binnen de Ketenbrede aanpak waardoor de processen en werkinstructies zijn vertraagd
- Door ziekte en het uitvallen van kwaliteitsinzet bij het gebiedsteam.

Als we nu niet door zouden pakken dan betekent dit, dat we de veranderingen die in gang hebben gezet niet kunnen afmaken en borgen. We verwachten een financiële afwijking van afgerond € 115.000 in meerkosten.

	Begroting	Besteding	Restant
Veranderproces sociaal domein	188.000	82.984	105.016

Infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf

In 2024 is deze incidentele bijdrage van het rijk ontvangen. Dit betreft eenmalige middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf die zijn ontvangen met de meicirculaire gemeentefonds 2024. De deelnemende gemeenten in de GR Fryslân-West bepalen samen met de GR Fryslân-West de komende tijd het proces rondom de besteding van deze middelen. Het plan is nog niet gereed.

	Begroting	Besteding	Restant
Infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf (reserve jaarovergang)	196.504		196.504

Bijdrage verduurzaming en renovatie dorps huis Yn' e Mande Wjelsryp en Subsidie De Terp

Dorps huis Yn'e Mande in Wjelsryp heeft in 2025 een subsidieaanvraag ingediend bij het Dorps huizenfonds die is gehonoreerd.

In het voorjaar van 2026 starten de verduurzaming en renovatie, die naar verwachting in november 2026 zullen worden afgerond.

Wijkgebouw De Terp heeft in 2025 een subsidieaanvraag ingediend bij het Dorps huizenfonds die gehonoreerd is. In november 2025 is men begonnen met renoveren en verduurzamen. Het wijkgebouw is in maart 2026 heropend.

	Begroting	Besteding	Restant
Bijdrage verduurzaming en renovatie dorps huis Yn' e Mande Wjelsryp (reserve jaarovergang)	366.643		366.643
Subsidie De Terp	133.216	133.216	-

Subsidie NWC De Opstap 2026

Er ligt een aanvraag van Connexa voor de exploitatie van NWC De Opstap voor de periode tot en met 2027. Het voorstel is om NWC De Opstap tot en met 2027 incidenteel te bekostigen. Tegelijkertijd moet onderzocht worden hoe de werkwijze/voorziening NWC De Opstap ingezet zou kunnen worden in andere dorpen en wijken in Waadhoeke. Bij voorkeur in bestaande accommodaties (hier ligt ook een relatie met het accommodatiebeleid).

Het bedrag in de tabel bestaat uit de gevraagde subsidie minus het bestaande budget personeel en minus de (nieuwe) huuropbrengst van het pand, waarbij de jaarschijven 2026 en 2027 zijn samengevoegd vanwege het aangaan van de verplichting voor deze periode.

	Begroting	Besteding	Restant
Subsidie NWC De Opstap 2026	180.000	180.000	-

Gebiedsteam op school

De dekking tijdens de Pilot in 2025 is, deels uit de NPO gelden en de resterende kosten uit de reserves sociaal domein bekostigd.

Na de evaluatie van de Pilot GTS en het besluit om de inzet te continueren is er voor 2026 incidentele dekking gevonden. Deze incidentele dekking wordt ingezet. Structurele voortzetting GTS moet meegenomen worden bij de integrale afweging in de kadernota 2026-2029.

	Begroting	Besteding	Restant
Gebiedsteam op school	230.000		230.000

Programma 8 Volksgezondheid en Milieu

Volksgezondheid

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Iedereen heeft de kans om zo gezond mogelijk te leven en de best mogelijke gezondheid te ervaren	Toelichting
		Sport, beweging en een gezonde leefstijl stimuleren en faciliteren.	
		Het vergroten van zelfmanagement en gezondheidsvaardigheden door middel van ondersteuning van programma's op het gebied van lezen, rekenen en digitale vaardigheden, bijvoorbeeld via het Digi-taalhuis.	
		De toegankelijkheid van het sportaanbod vergroten en werken aan een sociaal veilig en inclusief sportklimaat door de inzet van de verenigingsondersteuner en het inclusieve sportaanbod.	
		We zetten in op NIX18.	
		Inzetten op een rookvrije generatie. Hiervoor gaan we het aantal rookvrije locaties uitbreiden met name bij kinderopvanglocaties, scholen en sportaccommodaties.	
		Er is een netwerksamenwerking rondom alcoholproblematiek met daarbij specifieke aandacht voor vroegsignalering.	
Status Berap I	Status Berap II	Alle Waadhoeekers kunnen vitaal ouder worden en een betekenisvol leven leiden	Toelichting
		Sport en beweegparticipatie van ouderen vergroten door het uitbreiden van het beweegaanbod.	
		Op basis van het wettelijke kader breiden we het aanbod van valpreventie uit.	
		Onze inwoners kunnen zo lang mogelijk thuis blijven wonen door inzet van interventies gericht op (het vergroten) van vitaliteit, veerkracht en lichamelijke activiteiten, zoals het programma 'Sociaal Vitaal'.	

		Er is passend en laagdrempelig aanbod om eenzaamheid te voorkomen of te verminderen. 'Dag!enDoen!' is hiervan een voorbeeld. Ook de inzet van 'Welzijn op Recept' kan bijdragen aan het verminderen van eenzaamheid.	
		Participatie van ouderen bevorderen om zingeving en veerkracht te vergroten door inzet van bestaande subsidierelaties in het maatschappelijk veld.	
		Waadhoeke is een dementievriendelijke gemeente. We brengen hiervoor onder andere de training 'Goed omgaan met dementie' zowel intern als extern onder de aandacht.	
		Conform het mantelzorgbeleid 2023-2024 ondersteunen we (jonge) mantelzorgers.	
Status Berap I	Status Berap II	In Waadhoeke heeft iedereen de kans om mentaal gezond op te groeien, te wonen en te werken	Toelichting
		Er is laagdrempelig (mentaal) zorg- en ondersteuningsaanbod, waarbij ook aandacht is voor het voorkomen van suïcide.	Dit is er (deels) al. Echter, met de nieuwe wettelijke taak rondom suïcidepreventie (Wet integrale suïcidepreventie, per 01-01-2026) wordt hier meer en blijvend aandacht voor gevraagd.
		Een blijvende inzet voor het vergroten van de weerbaarheid en veerkracht, specifiek voor jongeren door de inzet van rots & water trainingen, KIES-trainingen, het meidenwerk en voorlichting over sexting en grooming.	
Status Berap I	Status Berap II	De leefomgeving van Waadhoeke is zo ingericht dat gezond leven gemakkelijk is, het biedt gelegenheid tot meedoen en ontmoeting. Inwoners voelen zich er prettig en verbonden met elkaar	Toelichting
		Er wordt gewerkt aan een omgeving die uitnodigt tot bewegen, (buiten)spelen en ontmoeten.	
		Er is een dekkend AED-netwerk, conform de 6-minutennorm.	

		Met de invoering van de Omgevingswet is gezondheid een vast en belangrijk onderdeel geworden bij de belangenafweging in ruimtelijk beleid.	
		Inzet op een rookvrije omgeving.	
		Met de inzet van onder andere 'Voel je Goed!' stimuleren gezond voedselaanbod.	
		Er is een lokale aanpak omtrent gezondheidsverschillen. We passen daarvoor gezondheidsbevordering via de leefomgeving met voorrang toe in dorpen en wijken met gezondheidsachterstanden.	

Milieu

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Door het jaar heen verbruiken we niet meer energie dan we zelf duurzaam opwekken (energie neutraal in 2040)	Toelichting
		Inwoners met een woning met een WOZ-waarde tot € 300.000 en een energielabel D, E, F of G of twee slecht geïsoleerde bouwdelen, kunnen een subsidie aanvragen voor verduurzamingsmaatregelen.	
		Eigenaar-bewoners kunnen een subsidie aanvragen waarmee een energieadvies (deels) vergoed kunnen krijgen.	
		Er is een bronnenonderzoek gestart, waarvan de resultaten in oktober 2025 worden verwacht. Er wordt inzichtelijk gemaakt welke strategische warmtebronnen er in de regio Waadhoeke/Harlingen zijn.	
		Voor het gebiedsontwikkelingsproces Klimaatlandschap is de definitiefase afgerond. De raad heeft ingestemd met het voorstel om door te gaan met de ontwerp en realisatiefase van het proces.	
		Met de Duurzaamheidslening en met de Verzilverlening ondersteunen we inwoners met het verduurzamen van hun woning.	
		Er wordt een projectplan geschreven voor de pilot 'hergebruik zonnepanelen' om inwoners tegemoet te komen in de energietransitie.	
Status Berap I	Status Berap II	De huidige ecologische waarden in stand houden of - daar waar het kansrijk is - herstellen of versterken. Waadhoeke streeft naar groenblauwe structuur binnen en buiten de bebouwde kom, waarbinnen belangrijke hotspots met elkaar worden verbonden	Toelichting
		In de kernen een gedeelte het traditioneel gazonbeheer omvormen naar extensief gazonbeheer. In 2026 blijven we dit doen op die plekken waar vanuit evaluaties het nut en de noodzaak wordt aangetoond.	

		Maaien en afvoeren in het kader van circulair bermbeheer (gras en hekkelspecie). Het areaal aan gras dat afgevoerd is en voor circulair bermbeheer ingezet kan worden is toegenomen.	
		Doorgaan met het opwaarderen van gemeentelijke groene reststromen (bladeren en takken etc.) tot organische meststof en inzetten bij eigen beheer en onderhoud (rozenperken etc.).	
		Verkennen welke taluds ecologisch beheerd kunnen worden. Ook in 2026 worden er taluds (met name naast sloten en indien met beschikbaar materieel mogelijk) zo min mogelijk geklepeld en blijven delen vegetatie tussen maairondes door staan.	
		Meer aandacht voor kleinschalige wensen van inwoners ten behoeve van biodiversiteit.	
		We blijven, waar mogelijk, werk met werk maken indien inwoners wensen en meldingen indienen.	
		Sinds augustus 2024 is de Natuurherstel verordening in werking getreden. In 2025 en 2026 komt er meer duidelijkheid wat dit voor gemeenten betekent. Met name het stedelijk groen en de achteruitgang van bestuivers zijn van belang voor gemeenten.	
		We geven uitvoering aan de actiepunten uit de duurzaamheidsagenda.	
		Vanaf 2026 wordt de huidige regeling voor het opvangen van regenwater uitgebreid met 20.000 euro om inwoners te stimuleren om ook voor biodiversiteit maatregelen te treffen in hun woningen en tuin.	
		Het opstellen van een monitoringsplan voor biodiversiteit.	
		Doorgaan met de subsidie 1001 hectare, voor het verrijken van agrarische gronden voor biodiversiteit en het terugdringen van kunstmest gebruik, in samenwerking met boeren en Urgenda.	
		Verschillende acties en campagnes om het bewustzijn op het gebied van natuur en biodiversiteit te vergroten.	

		Het voorzetten van de subsidie voor de vergroening van boerenerven in samenwerking met Landschapsbeheer Friesland.	
		Onderzoek bodemgezondheid bij boeren.	
		Subsidie voortzetten voor het vergroten en versterken van het leefgebied van weidevogels op agrarische percelen in samenwerking met de Vogelwacht.	
Status Berap I	Status Berap II	Maximale inzet op verbeteren van afvalscheiding, bewustwording, afvalpreventie, verwerking en hergebruik/circulaire economie	Toelichting
		Uitvoeren zwerfafvalprogramma 'Samen Friesland Schoon'.	
		Monitoren (pluspakket) van de aanwezigheid van zwerfafval op 50 meetlocaties.	
		Meedoen aan de bewustwordingscampagne 'Samen Halen We Alles Eruit' en 'Van Afvalstof naar Grondstof'.	
		Uitvoeren onderzoek (sorteeranalyses) naar de samenstelling van het restafval uit huishoudens.	
		Deelnemen en uitvoering geven aan de ambities van de Vereniging Circulair Fryslân.	
		Met twee voorbeeldprojecten meedoen aan de opdrachtgeversaanpak voor circulair bouwen.	
		Dorpen/wijken en verenigingen/instellingen voorlichting en bezoek scheidings- en bewerkingsinstallatie aanbieden over de verwerking van gescheiden afvalstromen.	
		De bestaande samenwerking met de landbouw voor lokaal hoogwaardig (her)gebruik van groene reststromen uitbreiden.	
		Kennis uitwisselen en samenwerken met ketenpartners over het gebruik van duurzame materialen en circulaire grondstoffen.	
		Inventariseren, vervangen, optimaliseren en opwaarderen van bestaande inzamelfaciliteiten en wijkvoorzieningen.	

		Onderzoek naar de mogelijkheden voor invoering van gedifferentieerde afvalstoffenheffing voor huishoudens gebaseerd op de aangeboden hoeveelheid restafval (diftar).	
Status Berap I	Status Berap II	Ons donker buitengebied behouden en versterken	Toelichting
		Vervangen van bestaande verlichting op een aantal kerken in Waadhoeke en zorgen dat deze milieuvriendelijk zijn.	
		Doorgaan met het versterken van de beleving van donkerte en het bewustzijn van deze waarde, bij onze inwoners, bedrijven en de eigen medewerkers. Zo sluiten we ons aan bij de 'Nacht van de nacht'.	
		In gesprek gaan met lichtbroneigenaren over bestaand licht en sluiten ons aan bij aanvragen om lichthinder te voorkomen met nieuwe verlichting.	
		We vervangen straatverlichting en kijken naar de mogelijkheden bij onze eigen gebouwen.	
		Proces ingegaan van het maken van een zoneringskaart en ondersteuning bij de verdere uitvoering voor het donkertebeleid en het juridisch vastleggen van regels en kaders.	
Status Berap I	Status Berap II	Onze bodem en ondergrond beheren, beschermen en benutten.	Toelichting
		Actualiseren van de Nota Bodembeheer en Bodemkwaliteitskaart.	
		Registeren van nieuwe bodemkwaliteitsinformatie en actualiseren van de informatievoorziening in het Bodeminformatiesysteem (shared service).	
		We zijn actief partner van Salta: Kenniscluster Verzilting.	

		Onderzoek doen naar en monitoren van de vitaliteit van de landbouwbodem (incl. Bodemleven).	
--	--	---	--

Wat zijn de financiële afwijkingen?

Afvalinzameling en -verwerking

Door het verhogen van CO2 heffing, brandstof toeslag en hogere verbranding toeslag vanuit de afvalstromen zal dit zorgen voor meer uitgaven dan begroot. De exacte bedragen kunnen op dit moment niet worden aangegeven.

Voortgang incidentele budgetten

Warmte- en energietransitie

De middelen worden bijv. ingezet voor het uitvoeren van het donkerte-beleid en -uitvoeringsplan. Evenals in 2025 wordt in 2026 ingezet op ondersteuning die de gemeente gaat helpen bij de 3e fase van het beleidsplan Donkerte. Ook worden middelen ingezet voor het ondersteunen van lokale activiteiten op het gebied van de energie- en warmtetransitie zoals bijv. het oprichten en ondersteunen van energiecoöperaties en gebiedscoöperaties of activiteiten die door dorpen, dorpsbelangen en verenigingen worden georganiseerd op dit gebied.

	Begroting	Besteding	Restant
Warmte- en energietransitie	220.000	-	220.000

Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Er is aandacht voor de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad, ruimte voor nieuwbouw, aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. Er is voldoende aanbod van betaalbare huur- en koopwoningen.	Toelichting
●		We gaan en blijven volgens het concept van 'maatwerk' in gesprek met dorpsbelangen, plaatselijke belangen en wijk- en buurtverenigingen.	
●		In de lijn van het gemeentelijk woningbouwprogramma wordt gewerkt aan een groot aantal woningbouwlocaties. Variërend van enkele woningen in kleinere dorpen tot meer grootschalige locaties in bijv. Franeker, Dronryp of St. Annaparochie.	

		In de te maken prestatieafspraken tussen corporaties, huurdersverenigingen en gemeenten komen deze thema's nadrukkelijk aan bod.	
		We bieden de starterslening aan om jongeren te helpen om hun 1e woning aan te kopen.	
Status Berap I	Status Berap II	In 2032 is Waadhoeke een gemeentedeckend Omgevingsplan vastgesteld	Toelichting
		We werken verder aan het opstellen voor het Omgevingsplan voor Waadhoeke.	
Status Berap I	Status Berap II	Landschap, natuur en landbouw versterken elkaar duurzaam, zodat we kunnen blijven genieten van een gezond en divers landschap	Toelichting
		In de Omgevingsvisie besteden we aandacht aan de uitgangspunten om te komen tot een gezond en divers landschap.	
		Bij planvorming (nieuwe ontwikkelingen) borgen we de landschappelijke inpassing.	
		We hebben overleg met de agrarische ondernemers. De landbouwadviseur is aanspreekpunt voor de sector en gaat in gesprek met de sector.	
		Via diverse acties uit de Duurzaamheidsagenda dragen we bij aan deze ambitie.	
		We subsidiëren het plan van Fûgelwacht Franeker en andere initiatieven en geven ook zelf het goede voorbeeld in onze beheerplannen.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

10/11 Woonrijp maken woningbouwlocaties Minnertsga en Dronryp.

In Minnertga zijn twee woningbouwprojecten (inbreiding) in uitvoering. De inkomsten uit de grondverkoop zijn in 2025 verantwoord. Voor het woonrijp maken van het project Winsemsustrjitte in 2026 is € 100.000 nodig.

In Dronryp hadden wij een gemeentelijke grondexploitatie Fugellân. Ondanks dat het complex is afgesloten moet dit nog wel woonrijp gemaakt worden. De kosten hiervoor worden geraamd op € 160.000. Ook hiervoor is budget nodig.

Voorstel begrotingswijziging			
Nr.	Omschrijving	I/S	Lasten Baten
10	Woonrijp maken woningbouwlocatie Winsemsustrjitte Minnertsga	I	-100.000
11	Woonrijp maken woningbouwlocatie Fugellân Dronryp	I	-160.000

Voortgang incidentele budgetten

Ontwikkeling gebied Bloemketerp

De raad heeft op 29 januari € 552.000 beschikbaar gesteld. Er is € 60.000 bestemd voor de inschrijfvergoedingen zwembad. Dit budget is opgenomen in programma 6 (en kleiner dan € 100.000 dus niet vermeld in de Berap). Het resterende budget valt onder programma 9. De uitgaven hebben voornamelijk betrekking op de kosten projectleiding.

	Begroting	Besteding	Restant
Ontwikkeling gebied Bloemketerp	492.000	83.630	408.370

Subsidiëring stichting Herstel dorpen en Bildtdijken

Het rijk heeft eind 2023 een subsidie van zo'n 3,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het project Bildtdijken en de gemeente op 15 februari 2024 als cofinanciering 1,5 miljoen euro. Voor de uitvoering is een overeenkomst met de stichting aangegaan en voor het beschikbaar stellen van de middelen is een subsidiebeschikking afgegeven. Daarin is onder meer vastgelegd dat de 5 miljoen euro gefaseerd uitbetaald zal worden, waarvan € 750.000 in mei 2026. Uiterlijk 15 februari 2027 rapporteert de stichting in hoeverre de € 750.000 is besteed.

	Begroting	Besteding	Restant
Subsidiering stichting Herstel dorpen en Bildtdijken	750.000	-	750.000

Budget dorpen en wijkenfonds

De raad heeft op 24 april besloten € 100.000 toe te voegen aan de reserve Dorpen&wijken. Het budget in de exploitatie is niet met dit bedrag verhoogd, omdat dit niet in het raadsbesluit was opgenomen.

	Begroting	Besteding	Restant
Budget dorpen en wijkenfonds	300.000	200.542	99.458

Algemene Dekkingsmiddelen

Uitkering gemeentefonds

De effecten van de septembercirculaire 2025 en de decembercirculaire 2025 zijn al in de begroting verwerkt middels de eerste en de derde begrotingswijziging van 2026.

Onvoorzien met bestemming

Op de post onvoorzien met bestemming staan diverse budgetten geparkeerd. In het algemeen betreft dit ontvangsten Gemeentefonds voor taakmutaties. Zodra bekend is hoe de taak zal worden uitgevoerd en welke kosten daar mee gemoeid zijn wordt door middel van advisering het benodigde budget overgeheveld naar het juiste taakveld.

Na de 4e begrotingswijziging 2026 staat er een budget van € 4.327.969 waarvan € 1.670.801 structureel en € 2.657.168 incidenteel ingezet kan worden. Per saldo wordt voorgesteld om € 47.532 structureel en € 1.990.314 incidenteel over te hevelen naar diverse taakvelden en € 12.158 toe te voegen aan onvoorzien incidenteel.

De resterende middelen blijven gereserveerd en worden bij Berap II opnieuw beoordeeld.

Onderwerp	S/I	Bedrag	Vrijval naar taakveld structureel	Vrijval naar taakveld incidenteel	Vrijval tgv onvoorzien incidenteel	Saldo
LPO	S	1.247.322	26.000			1.221.322
Kapitaallasten investeringen	S	136.707	21.532			115.175
Reservering civiele kunstwerken	S	15.452				15.452
Dienstverlening armoede en schulden (incidenteel inzetten)	S	100.000		100.000		-
Wet betaalbare huur (incidenteel inzetten)	S	29.490		29.490		-
Kinderopvang pleegouders	S	6.300				6.300
Participatie: sociale infrastructuur	S	47.497				47.497
Participatie: Beschut werk	S	14.069				14.069
Wet integrale suïcide preventie (incidenteel inzetten)	S	20.000		20.000		-
LPO Bijstelling middelen AP jeugdhulp (incidenteel inzetten)	S	12.000			12.000	-
Overheidsbrede dienstverlening	S	41.964				41.964
Subtotaal structureel		1.670.801	47.532	149.490	12.000	1.461.779
Wet open overheid	I	67.000		67.000		-
Systeemleren	I	26.000		26.000		-
Versterking ondersteuning wijkteams	I	68.315		68.315		-
Robuust rechtsbeschermingssysteem	I	58.000				58.000
Kwaliteitsborging en woningtoezicht	I	26.889		26.889		-
Veilig wonen	I	7.062				7.062
Openbare bibliotheken	I	158			158	-
WMO hulpmiddelen	I	26.000				26.000
Antidiscriminatievoorzieningen	I	6.536		6.536		-

Participatie: beschut werk verbetering loonkostensubsidie	I	72.730				72.730
Implementatie participatie in balans	I	39.000				39.000
CDOKE	I	1.571.084		1.571.084		-
<i>Reserve jaarovergang 2025/2026:</i>						-
Vervanging tractie	I	245.840				245.840
Maatwerkadviezen	I	60.000		60.000		-
IBO problematische schulden	I	47.300		15.000		32.300
Alleenverdienersproblematiek	I	76.474				76.474
Sociale infrastructuur	I	57.305				57.305
Participatie verbetering loonkostensubsidie	I	67.884				67.884
Participatiewet in balans	I	92.000				92.000
Spreidingswet	I	41.591				41.591
Subtotaal incidenteel		2.657.168	-	1.840.824	158	816.186
Totaal		4.327.969	47.532	1.990.314	12.158	2.277.965

Voorstel structurele bedragen

- Een deel van het budget Loon- en PrijsOntwikkelingen (LPO) valt vrij ter dekking van de stijging abonnementen en contributies programma 1.
- Een deel van het gereserveerde budget kapitaallasten kan vrijvallen. Zie hoofdstuk investeringen.
- Er wordt voorgesteld het bedrag voor Dienstverlening armoede en schulden van € 100.000 in 2026 incidenteel inzetten voor de werkzaamheden vroegsignalering schulden. Er blijkt nog steeds een grotere inzet nodig dan formatief beschikbaar. Binnen Waadhoeke wordt er gewerkt aan nieuw beleid schuldhulpverlening. In 2026 zal via een integrale afweging de bestemming van de beschikbare armoedemiddelen worden bepaald door het college voor het jaar 2027 en verder.
- Het budget voor de wet betaalbare huur valt deels onder de wet goed verhuurderschap. Onze juristen en senior toezichthouders pakken dit in samenhang op. Voorgesteld wordt het budget van € 29.490 incidenteel in te zetten voor werkzaamheden op de toetsing van kwaliteit Besluit bouwwerken leefomgeving toezicht.
- De suïcide preventiemiddelen zijn bedoeld zijn om het lokale suïcide preventiebeleid concreet vorm te geven. Daarvoor is het nodig eerst een plan van aanpak op te stellen, dat vervolgens wordt opgenomen in de nieuwe nota gezondheidsbeleid. Hiervoor wordt de eenmalig vrijval van € 20.000 ingezet.
- LPO Bijstelling middelen AP jeugdhulp: het structureel doorwerkende bedrag is al verwerkt met de begroting 2026 na wijziging van De Dienst. Het resterende bedrag valt vrij ten gunste van onvoorzien eenmalig.

Voorstel incidentele bedragen

- De bedragen voor systeemleren van € 26.000 en versterking ondersteuning wijkteams van € 68.315 worden toegevoegd aan het budget voor het gebiedsteam.
- Voor de invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen moet expertise worden ingehuurd. Dit betreft werkzaamheden omtrent het administratief toetsen van het kwaliteitsborgingsplan, te weten een toetsing van het kwaliteit (bouwwerk) die gesteld staat in het Besluit Bouwwerken Leefomgeving. Er wordt € 26.889 overgeheveld naar het betreffende taakveld.
- Bij de overheveling naar taakveld van het bedrag voor de bibliotheek is een kleine afronding van € 158 blijven staan. Deze kan vrijvallen.
- Het bedrag van € 6.536 voor antidiscriminatievoorzieningen wordt overgeheveld naar het betreffende taakveld in verband met diverse werkzaamheden op dit gebied.
- Voor de uitvoering van CDOKE was vooruitlopend op toekenning van de decentralisatie-uitkering (DU) een bate ter grootte van € 1,1 mln. opgevoerd. Deze bate komt nu te vervallen en de DU wordt onder de algemene dekkingsmiddel opgevoerd. Zie ook toelichting bij programma 9.
- Het budget voor maatwerkadviezen is voor meerdere jaren beschikbaar gesteld; € 60.000 per jaar. Dit betreft de laatste jaarschijf.
- Er wordt voorgesteld het bedrag van € 47.300 voor problematische schulden in te zetten voor de pilot Bereken Je Recht. In het kader van 'terugdringen niet gebruik van voorzieningen' willen we samen met De Dienst graag de tool Bereken Je Recht invoeren. De pilot zal een jaar, waarbij monitoring van de effecten zal plaatsvinden. Kosten van de pilot Bereken je Recht zijn € 15.000.
- Voor de ingang van de Wet open overheid hebben we een publicatievoorziening nodig waarop we Woo-documenten publiceren. Het budget van € 67.000 benutten we voor de implementatie van deze voorziening en voor het extern laten anonimiseren van de Woo-documenten. Zie ook toelichting Algemene Dekkingsmiddelen.

Wat zijn de financiële afwijkingen?12 Dividend BNG

De algemene vergadering van de BNG bank heeft op 23 april 2026 over het boekjaar 2025 een dividend beschikbaar gesteld van € 1,41 per aandeel (134.319 aandelen), dit resulteert voor onze gemeente in een nettobedrag van € 189.390 (inclusief dividendbelasting). Ten opzichte van de primitieve begroting is dit een lagere opbrengst van € 44.500 (afgerond).

13 Rente kort geld

In de begroting 2026 is rekening gehouden met een financieringstekort van € 38.645. Echter door de ontwikkeling van de rente in relatie met het financieringsoverschot zijn de rente inkomsten in het 1e kwartaal 2026 € 103.000 (afgerond). Derhalve is een bijraming over 2026 van € 400.000 realistisch in de Berap I 2026.

14 Toevoeging bestemmingsreserve IHP

De gereserveerde middelen voor onderwijshuisvesting à € 696.799 wordt dit jaar niet meer ingezet en wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve IHP overeenkomstig de gebruikelijke werkwijze. Zie ook programma 5.

15 Vrijval deel reserve Noodfonds energiemaatregelen en impuls cultuurveld

Een deel van de reserve à € 221.113 kan vrijvallen ten gunste van de AR. Zie hoofdstuk 7 Reserves.

16 Functiewaardering organisatie

Als gevolg van een herwaardering binnen de formatie is sprake van hogere structurele salarislasten. Hiervoor wordt € 4.315 structureel overgeheveld naar het betreffende afdelingsbudget.

Mutaties onvoorzien met bestemming

Zie de paragraaf hiervoor. Een deel van het budget onvoorzien met bestemming kan vrijvallen, hetzij naar diverse taakvelden, hetzij naar onvoorzien eenmalig.

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	Onderwerp	I/S	Lasten	Baten
12	Dividend BNG	I		- 44.500
13	Rente kort geld	I	400.000	
14	Toevoeging bestemmingsreserve IHP	I	- 696.799	
15	Vrijval deel reserve Noodfonds energiemaatregelen en impuls cultuurveld naar AR	I	- 221.113	221.113
16	Functiewaardering organisatie - ten laste van onvoorzien structureel	S	- 4.315	
	Mutaties onvoorzien met bestemming:			
	- naar taakveld (structureel)	S	- 47.532	47.532
	- naar taakveld (incidenteel)	I	- 1.990.314	1.990.314
	- vrijval tgv onvoorzien eenmalig	I		12.158

Voortgang incidentele budgetten

Digitaal toegankelijk archief

Op 27 februari 2024 heeft de directie de Digitale Bewaarstrategie vastgesteld. Binnen deze strategie werken we onder andere aan onze wettelijke zorgplicht als gemeente om onze archieven, ongeacht hun vorm in een goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te behouden. Voor het digitale archief hebben we nog geen applicatie/voorziening om aan onze wettelijke zorgplicht te voldoen. Gezamenlijk met een aantal gemeenten vanuit de centrumregeling SSC is er door de regionale projectgroep in de afgelopen periode een marktverkenning uitgevoerd en zijn er diverse product presentaties geweest. Mede op basis hiervan is recent aan de directie geadviseerd om gezamenlijk met gemeente Leeuwarden een Europese aanbesteding op te starten. Na afronding van het inkoopproces kan daarna gestart worden met de implementatie. Rekening houdend met een normaal inkoopproces is de verwachting dat we eind 2026 of in 2027 kunnen starten.

	Begroting	Besteding	Restant
E-depot	150.000	-	150.000

Organisatie ontwikkelprogramma

OOP (Organisatie Ontwikkelprogramma)

Binnen het afgeslankte OOP richten we ons in de afgelopen periode op drie thema's. Dit zijn werkdruk, leren en ontwikkelen en digitale vaardigheden. Met een externe projectleider en een administratieve ondersteuner hebben we een visie op Leren & Ontwikkelen geschreven en deze is recent door de directie vastgesteld.

Verder zijn we in 2025 als gemeentelijke organisatie, met behulp van een extern bureau, bezig geweest met het maken van een nieuw Koersdocument voor de gemeentelijke bedrijfsvoering. Dit document met daarin een voorstel voor 4 strategische thema's voor de komende jaren is opgeleverd aan de directie. Vanuit de kerngroep en het management is geadviseerd om er een vijfde thema aan toe te voegen. Deze thema's zijn inmiddels door de directie vastgesteld en zijn:

1. Werken aan de hand van duidelijke opdrachten
2. Leren prioriteren
3. Slim digitaliseren
4. Slim samenwerken (in de regio)
5. Integraal werken

Uit het eind 2025 uitgevoerde werkbelevingsonderzoek (WBO) blijkt dat nog steeds een aandachtspunt is voor onze gemeentelijke organisatie. Naast de reguliere aandacht voor de ervaren werkdruk willen we eventueel aanvullende interventies op dit thema laten aansluiten bij het WBO. Het onderwerp digitale vaardigheden komt de komende jaren ook aan bod bij thema 3 (Slim digitaliseren) uit bovenstaande lijst.

PMO (periodiek medisch onderzoek)

Dit is als 'middenrisico-klasse' gecategoriseerd in de opgestelde RI&E en zal naar alle waarschijnlijkheid in tweede helft 2026 worden opgepakt (waarbij zal moeten worden bepaald in welke vorm). Uiteraard binnen het daarvoor gestelde budget.

	Begroting	Besteding	Restant
Organisatie Ontwikkel Programma	340.000	72.960	267.040

Onderzoek toekomstbestendige begroting en financiële functie

We hebben in de tweede helft van 2025 en begin 2026 gewerkt aan het eindrapport een Toekomstbestendige begroting Waadhoeke. De begeleiding hiervan was in handen van BDO. De projectleider van BDO heeft via twee informatiesessies de raad meegenomen in het proces en het rapport gepresenteerd. In het door de raad goedgekeurde raadsvoorstel van 16-10-2025 is ter dekking van de kosten € 56.000 van onvoorzien eenmalig in 2025 beschikbaar gesteld. Hiervan is in 2025 voor € 42.000 aan facturen betaald. De derde en laatste factuur van € 14.000 valt in het boekjaar 2026.

De digitalisering en automatisering bij het team Financiën is essentieel om de efficiëntie en effectiviteit van onze financiële processen te verbeteren. Met dit project passen we ons aan op de eisen van de moderne tijd (operational, financial en business control). Door te investeren in digitalisering kunnen we onze financiële functie toekomstbestendig maken en leveren we een betere basis voor analyses, interne controles en rapportages. Het opstarten hiervan zal pas plaatsvinden aan het eind van 2026. Vanuit Financiën is er nu eerst primair aandacht voor ondersteuning en begeleiding van het coalitieproces, het opstellen van een "lichte" kadernota met aansluitend een nieuwe programmabegroting 2027.

	Begroting	Besteding	Restant
Onderzoek toekomstbestendige begroting	75.000	56.000	19.000
Toekomstbestendige financiële functie	180.000	-	180.000

5 Investerings

Met de vaststelling van de programmabegroting 2026 heeft de raad nieuwe investeringskredieten beschikbaar gesteld. Daarnaast staan er nog investeringskredieten uit voorgaande jaren open. Hieronder is een overzicht opgenomen van de investeringen van voorgaande jaren die in 2026 doorlopen en de bij begroting 2026 beschikbaar gestelde investeringskredieten.

In de financiële verordening is opgenomen dat er moet worden gerapporteerd of toegelicht als de afwijking ten opzichte van het beschikbaar gestelde krediet > € 100.000 is of gaat worden.

Om te kunnen voldoen aan het begrotingscriterium voor de rechtmatigheid wordt voortaan voor elke overschrijding van de lasten en/of onderschrijding van de baten een aanvullend krediet aan de raad gevraagd en een voorstel tot dekking van de extra kapitaallasten gedaan.

Dus ook als de afwijking < € 100.000 is.

Bedragen x € 1

	Beschikbaar gesteld krediet	U/I	Cumulatief bested t/m 2025	Beschikbaar in 2026	Besteding 2026	Nog beschikbaar
Aankoop grond St.-Annaparochie Zuidwest	125.000	U		125.000	126.456	-1.456
"	-65.000	I		-65.000		-65.000
Vervanging parkeerautomaten Franeker	180.000	U		125.000		125.000
Uitbreiding St. Radbodusschool Dronrijp	397.000	U		397.000		397.000
Renovatie De Polle Marsum	148.331	U	127.000	21.331		21.331
Vorbereidingskosten nieuw zwembad Bloemketerp	244.000	U		244.000	2.844	241.157
Franeker Verwent - 1e fase	400.000	U	138.139	261.861		261.861
Parkeerterrein Julianastraat Franeker	270.000	U	70.084	199.916	219.376	-19.460
"	0	I	-18.000	18.000		18.000
Brug Herbaijum	925.000	U	14.516	910.484		910.484
Fietspad Hatzum - Winsum	2.529.832	U	1.192.039	1.337.793	1.043.160	294.633
Fietspad Hatzum - Winsum	-501.492	I	-160.000	-341.492		-341.492
Brug Salverdervaart - V. Harinxmakanaal	219.780	U		219.780		219.780
Herinrichting parkeerterrein Ockingahiem	237.000	U	299.318	-62.318	8.309	-70.627
Franeker Verwent - 2e fase	400.000	U		400.000		400.000
Renovatie brug Dongjumerweg Ried	925.000	U	75.065	849.935	4.685	845.250
Fietspad Winsum - Sideriushoek	418.622	U	103.687	314.935	77.651	237.284
Fietspad Winsum - Sideriushoek	-88.533	I		-88.533		-88.533
Brug Gernierswei Meneamerfeart	174.000	U		174.000		174.000
Damwand Oostelijke Industrierweg Franeker	3.200.000	U		3.200.000		3.200.000

Damwand NO zijde vaart Tichelersdyk Berltsum		207.000	U		207.000		207.000
Brug Bloemketerp 6 / Schalsumervaart Franeker		178.000	U		178.000		178.000
Burg Dyksterhuzen 8 / Sylsleat bij Bitgummole		414.422	U		414.422		414.422
Damwand Salverdaweg Franeker		283.000	U		283.000		283.000
Brug Franjumbuurren Marsum		550.000	U	79.719	470.281	2.330	467.951
Parkeren sportvelden Froubuurt		198.000	U		198.000	25.680	172.320
Verkeerssituatie Berltsum - 3 maatregelen		673.400	U		673.400		673.400
Toegangsvaart Dronryp		585.622	U		585.622		585.622
Damwand Bolswardervaart Weakens 10 Winsum		227.943	U		227.943		227.943
Vervanging tractie: Volkswagen Crafter Pickup Kraan		53.333	U		53.333		53.333
Vervanging tractie: Renault Master T35 2.3 DCI L3H2		53.333	U		53.333		53.333
Vervanging tractie: Verv. VW Transporter 10-BS-KR		55.000	U		55.000		55.000
Vervanging tractie: Mercedes Benz		53.333	U		53.333		53.333
Vervanging kolkenzuiger		300.000	U		300.000		300.000
Verv. Fiat Ducato VHJ-37-Z		65.000	U		65.000		65.000
Verv. Fiat Ducato VHJ-38-Z		65.000	U		65.000		65.000
Verv. Fiat Ducato VHJ-39-Z		65.000	U		65.000		65.000
Verv. Fiat Ducato VHJ-40-Z		65.000	U		65.000		65.000
Verv. Fiat Ducato VHJ-41-Z		65.000	U		65.000		65.000
Verv. Citroen Berlingo 00-VXR-Z		50.820	U		50.820		50.820
Verv. Pick Up V-388-RF		69.600	U		69.600		69.600
Verv. Pick Up V-528-LV		69.600	U		69.600		69.600
Verv. Pick Up VN-698-S		69.600	U		69.600		69.600
Verv. VW Transporter 53-BV-JX		87.000	U		87.000		87.000
Verv. VW Transporter 15-BP-VH		57.750	U		57.750		57.750

Verv. Nissan Iberica 5-VBD-09		87.000	U		87.000		87.000
Verv. Nissan Iberica 5-VBD-03		87.000	U		87.000		87.000
Verv. Nissan Iberica 5-VBD-10		87.000	U		87.000		87.000
Verv. VW Transporter 20-VTN-9		57.750	U		57.750		57.750
Verv. Fiat Ducato VHJ-42-Z		65.000	U		65.000		65.000
Verv. Nissan Iberica (extra) 5-VBD-01		105.270	U		105.270		105.270
Trekkenwand Koornbeurs		350.000	U	313.158	36.842		36.842
Vervanging apparatuur raadszaal					175.000		175.000
Software Belastingen		100.000	U	0	100.000		100.000
TOTAAL		15.639.316		2.234.726	13.524.590	1.510.490	12.014.101

Algemene toelichting

Door vertraging in de uitvoering van de investeringen lopen de uitgaven achter bij de planning, waardoor de rente- en afschrijvingslasten incidenteel lager uitvallen (de zogenaamde onderuitputting in kapitaallasten). Na afronding van de jaarrekening 2025 zijn de boekwaarden per 01-01-2026 definitief en kan het financieel effect berekend worden en de bijstelling van de lasten in de 1e berap worden meegenomen. Voor de incidentele onderuitputting kapitaallasten gaat het om € 219.900 aan rentelasten, € 593.500 aan afschrijvingslasten en € 244.522 aan nieuwe kapitaallasten, totaal: € 1.057.922.

De vertraging in de uitvoering is veelal te wijten aan de te volgen procedures (participatie, rechtszaken enz.) of latere levering van producten dan afgesproken. Daarnaast worden kredieten in een bepaald jaar vastgesteld, waarbij de uitvoering (vaak onder invloed van deze procedures) meerdere jaren vraagt.

Door de oorlog in het Midden-Oosten lopen de kosten op. Vooral de prijzen van oliehoudende materialen/producten zijn enorm gestegen. In de ramingen van lopende projecten is met zo'n enorme stijging geen rekening gehouden. Nog niet is aan te geven wat dit betekent voor de lopende investeringen mede omdat er soms met dagprijzen wordt gerekend.

Bij de investering voor de sportvelden Froubuurt zien we al dat de inschrijvingen veel hoger zijn dan verwacht en de uitvoering niet binnen het beschikbare krediet kan. Er wordt op 2 juni 2026 een afzonderlijk voorstel voor aanvullend krediet aan de raad voorgelegd.

Afwijking kredieten

Voor de volgende investeringen blijkt dat de beschikbaar gestelde kredieten ontoereikend zijn.

Parkeerterrein Julianastraat Franeker

De raad heeft respectievelijk € 150.000 en € 120.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van dit parkeerterrein. De werkzaamheden worden in 2026 afgerond. Inmiddels is duidelijk dat het krediet zal worden overschreden met ongeveer € 95.000 als er geen aanvullend krediet beschikbaar wordt gesteld. Het aanvullende krediet leidt tot € 12.350 meer aan kapitaallasten m.i.v. 2027 (10 jaar afschrijving € 95.000 = € 9.500 en 3% rente € 2.850).

Herinrichting parkeerterrein Ockingahiem

De raad heeft een bedrag van € 237.000 beschikbaar gesteld voor de herinrichting van het parkeerterrein Ockingahiem. Het beschikbaar gestelde bedrag is niet toereikend gebleken. In de jaarrekening is 2025 is een overschrijding van € 62.318 als begrotingsonrechtmatigheid opgenomen. Inmiddels is de herinrichting afgerond.

De extra kosten leiden tot € 9.182 meer aan kapitaallasten m.i.v. 2027 (10 jaar afschrijving € 70.627 = € 7.063 en 3% rente € 2.119).

Totaal extra kapitaallasten € 21.532.

We stellen voor deze ten laste van de stelpost Onvoorzien met bestemming onderdeel nieuwe kapitaallasten te dekken.

Daar is na de 4e wijziging 2026 nog € 136.707 beschikbaar en dus toereikend voor dekking.

6 Rechtmatigheid

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college van B&W is met ingang van verslagjaar 2023 verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording, die in de jaarstukken wordt opgenomen. Het doel hiervan is om meer transparantie te geven in de totstandkoming van de gemeentelijke financiën, en om een beter gesprek tussen de gemeenteraad en het college mogelijk te maken.

In de auditcommissie is afgesproken dat de tussentijdse rechtmatigheidsverantwoording in de Berap plaatsvindt.

De rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat over 3 criteria:

- Het voorwaarden criterium
- Het begrotingscriterium
- Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)

Verantwoording

- Het voorwaarden criterium

Tot en met 30 april 2026 zijn voor een bedrag van € 0,2 miljoen de Europese aanbestedingsregels niet nageleefd. Het betreft onder andere ingenieursdiensten, stedenbouwkundige diensten en groenafval.

Geëxtrapoleerd bij gelijkblijvende omstandigheden wordt een onrechtmatigheid verwacht van € 0,6 miljoen per 31 december 2026. Wat het saldo daadwerkelijk wordt hangt sterk af van de voortvarendheid waarmee zaken worden opgepakt. Geplande maatregelen zoals aanbestedingen etc. moeten ervoor zorgen dat het geëxtrapoleerde saldo wordt gemitigeerd.

Ter vergelijking: over het jaar 2023 waren voor een bedrag van € 0,9 miljoen de Europese aanbestedingsregels niet nageleefd, 2024 € 0,8 miljoen en 2025 € 0,6 miljoen.

- Het begrotingscriterium

De geconstateerde afwijkingen van de begroting en (eventuele) investeringskredieten worden in de Berap toegelicht en middels een begrotingswijziging aan de raad ter vaststelling voorgelegd.

- Het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd. Het risico op misbruik & oneigenlijk gebruik ligt voor een belangrijk deel bij de uitkeringen en voorzieningen sociaal domein. Deze stromen zijn uitbesteed aan de Dienst en derhalve niet in scope voor de werkzaamheden van de gemeente ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording.

7 Reserves

Algemene Reserve

		Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
	<i>Beginstand begroting 2026</i>	17.316.630			
	Algemene reserve	17.316.630	3.650.415	1.712.389	19.254.656
	Mutaties primitieve begroting 2026				
	Budgetaanvragen 2026			564.905	
	Mutaties 1e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 2e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 3e begrotingswijziging				
	(3.03) Voorbereidingskrediet gebiedsontwikkeling Bloemketerp			552.000	
	Mutaties 4e begrotingswijziging				
	(4.04) Verkoop voormalige basisschool te Oosterbierum		61.190		
	Mutaties 5e begrotingswijziging				
	(5.01) Aanvullend krediet 2026 sportvelden			551.145	
	(5.02) Aanleg wandelbrug Spoarpaad			44.339	
	(5.07) Resultaatbestemming 2025		3.368.112		
	Mutaties 6e begrotingswijziging				
	(6.01) Berap I 2026 - Vrijval (deels) reserve noodfonds energiemaatregelen en impuls cultuurveld		221.113		

De stand van de algemene reserve na de 5e begrotingswijziging is € 19.033.543. De mutaties in de algemene reserve in 2026 worden gepresenteerd in bovenstaande tabel. De stand van de algemene reserve is na verwerking van de mutaties in deze Berap I € 19.254.656 (6e begrotingswijziging).

Overige reserves

De stand van de reserve sociaal domein is na de 5e begrotingswijziging is € 3.022.265.

De mutaties in de reserve sociaal domein in 2026 worden gepresenteerd in onderstaande tabel.

De stand van de reserve sociaal domein is na verwerking van de mutaties in deze Berap II
€ 3.022.265 (6e begrotingswijziging).

		Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
	Bestemmingsreserve Sociaal Domein	3.900.865	0	878.600	3.022.265
	Mutaties primitieve begroting 2026				
	Kadernota 2026-2029 Incidentele Budgetaanvragen			648.600	
	Mutaties 1e begrotingswijziging				
	(1.08) Incidentele budgetten tlv reserves			230.000	
	Mutaties 2e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 3e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 4e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 5e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 6e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				

Het beginsaldo van de reserve Noodfonds energiematregelen en impuls cultuurveld is € 578.555. De raad heeft op 29 januari 2026 ingestemd met het voorstel om € 357.442 uit deze bestemmingsreserve in te zetten voor de bestaande aanpak energiearmoede in Waadhoeke. Dit bedrag wordt als incidenteel budget in de begroting 2026 opgenomen nadat de specifieke uitkering van het rijk voor aanpak energiearmoede volledig besteed is.

Het restant van de reserve is € 221.113 en bestaat uit de volgende posten, waarbij de stand van zaken er achter is vermeld:

- € 1.847 Jeugdproblematiek: geen verwachte uitgaven mede gezien het geringe bedrag.
- € 78.209 Cultuur: Er zijn geen concrete plannen in het veld. Mochten er ideeën komen dat is de regeling Doarre en Dwaan wellicht geschikt als dekking.
- € 141.057 Verduurzaming maatschappelijk vastgoed: De subsidieregeling is beëindigd per 31 december 2025.

Voorgesteld wordt bovengenoemde bedragen over te hevelen naar de AR. Het betreft in totaal € 221.113. Dit is opgenomen als financiële mutatie onder de algemene dekkingsmiddelen in hoofdstuk 4.

Na overheveling van genoemde bedragen en vaststelling van deze Berap kan de naamgeving van de bestemmingsreserve worden aangepast in: "Bestemmingsreserve noodfonds energiematregelen".

Bestemmingsreserve Noodfonds energiematregelen en impuls cultuurveld	Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
Mutaties 2026	578.555	0	221.113	357.442
Begrotingswijziging 1				
Geen mutaties				
Begrotingswijziging 2				
Geen mutaties				
Begrotingswijziging 3				
Geen mutaties				
Begrotingswijziging 4				
Geen mutaties				
Begrotingswijziging 5				
Geen mutaties				
Begrotingswijziging 6				
(6.01) Berap I 2026 - overheveling (deels) naar de AR			221.113	

8 Ruimte in de begroting

In dit hoofdstuk is de ruimte in de begroting zichtbaar gemaakt. Als eerste wordt een tabel gepresenteerd met de totalen per programma in de programmabegroting zodat er een actueel beeld wordt geschetst van de programmatotalen.

Vervolgens is een tabel opgenomen met de bedragen die de ruimte in de begroting weergeven, namelijk de stand van de budgetten voor onvoorziene uitgaven incidenteel en structureel en het nog beschikbare saldo van de begroting.

Het budget onvoorzien met bestemming is hierin niet meegenomen. In dit budget zijn de reserveringen opgenomen van de loon & prijscompensatie, en de taakmutaties vanuit het Gemeentefonds. De reserveringen kunnen als dekking worden ingezet als de taakmutatie concreet is gemaakt. Er volgt altijd een begrotingswijziging.

Wijziging op programmaniveau

In onderstaande tabel zijn op programma niveau de totalen van de begroting gepresenteerd. U ziet de ontwikkeling van de primitieve begroting naar de begroting t/m de 4e wijziging en het effect van de begrotingswijziging vanuit deze Berap I (6e).

Programma		Primitief	Begroting (na 5e wijziging)	Wijziging (6e)	Begroting na wijziging
Lasten					
1	Bestuur en Ondersteuning	4.824.661	5.121.500	85.375	5.206.875
2	Veiligheid	5.855.193	5.808.062	49.651	5.857.713
3	Verkeer, Vervoer en Waterstaat	12.055.365	12.897.269	-484.793	12.412.476
4	Economie	1.720.823	1.999.764	564	2.000.328
5	Onderwijs	7.218.930	7.224.283	-725.199	6.499.084
6	Sport, Cultuur en Recreatie	13.740.646	18.524.104	-102.871	18.421.233
7	Sociaal Domein	81.786.649	84.411.617	324.315	84.735.932
8	Volksgezondheid en Milieu	18.068.597	18.748.365	461.362	19.209.727
9	Volkshuisv., Ruimt. Ord. etc.	5.893.132	7.420.894	335.828	7.756.722
AD	Algemene Dekkingsmiddelen	23.468.466	25.820.993	-1.785.531	24.035.462
	Mutatie reserves	2.444.300	5.785.614	917.912	6.703.526
Totaal Lasten		177.076.762	193.762.465	-923.387	192.839.078
	<i>Waarvan onvoorzien</i>	<i>2.666.433</i>	<i>4.091.744</i>	<i>-1.453.529</i>	<i>2.638.215</i>
Baten					
1	Bestuur en Ondersteuning	825.820	825.820	0	825.820
2	Veiligheid	70.055	70.055	0	70.055
3	Verkeer, Vervoer en Waterstaat	239.519	315.555	0	315.555
4	Economie	667.412	667.412	0	667.412
5	Onderwijs	1.470.427	1.470.427	0	1.470.427
6	Sport, Cultuur en Recreatie	1.053.452	1.215.684	0	1.215.684
7	Sociaal Domein	19.989.405	20.835.530	0	20.835.530
8	Volksgezondheid en Milieu	16.005.880	16.140.277	-1.100.000	15.040.277
9	Volkshuisv., Ruimt. Ord. etc.	2.963.617	4.153.392	0	4.153.392
AD	Algemene Dekkingsmiddelen	131.862.570	133.823.681	-44.500	133.779.181
	Mutatie reserves	1.949.126	14.244.632	221.113	14.465.745
Totaal Baten		177.097.283	193.762.465	-923.387	192.839.078
Resultaat		20.521	0	0	0

Ruimte in de begroting

Ruimte begroting 2026	Primitief	Begroting t/m 5e wijziging	Wijziging	Begroting na wijziging
Saldo onvoorzien eenmalig	0	114.064	600.790	714.854
Saldo onvoorzien structureel	92.617	58.125	-4.315	53.810
Saldo begroting 2026	20.251	0	0	0
Totale ruimte 2026	112.868	172.189	596.475	768.664

Voor een specificatie van de bedragen onder "wijziging" verwijzen wij u naar de verzameltabel met de reguliere begrotingswijziging.